Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2022-2027)

2022.

Tartalom

1. Előszó……... 3

2. Bevezetés……4

3. Helyzetértékelés……5

3.1. Az ökológiai gazdálkodás jelenlegi helyzete a világon és az Európai Unióban……. 5

3.2. Az ökológiai gazdálkodás jelenlegi helyzete Magyarországon……...……... 7

3.3. Az ökológiai gazdálkodás szabályozási és intézményi helyzete Magyarországon..... 14

3.4. Nemzeti Akcióterv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2014-2020) értékelés 20

3.5. SWOT-táblázat a hazai ökológiai gazdálkodás helyzetéről…… 21

4. Celekvési területek és tervezett intézkedések……. 24

4.1. Ökológiai gazdálkodásra történő átállás segítése és a kíínálat fellendítése……. 24

4.2. Ökológiai termékpálya- és helyi élelmiszerrendszerek fejlesztése…….. 26

4.3. Ökológiai gazdálkodás és öko termékek marketing-kommunikációja és a kereslet növelése……. 29

4.4. Ökológiai termékek zöld közbeszerzése…….. 31

4.5. Ökológiai gazdálkodásra irányuló kutatás, fejlesztés és innováció erősítése…….. 32

4.6. Szakképzés és szaktanácsadás támogatása…….. 34

4.7. Ökolológiai gazdálkodás tanúsításának, feltételrendszerének modernizációja és a minőségbiztosítás javítása…… 36

5. Cselekvési területek és tervezett intézkedések megvalósításában érintett intézmények és forrásai…….. 37

6. Mellékletek…… 43

1. melléklet: Néhány európai ország ökogazdálkodási akciótervének előkészítésekor kitűzött céljai a 2014-2020-as tervezési időszakban……..…… 43

2. melléklet: Egyéb uniós, ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódó rendeletek …..……. 45

3. melléklet: Az ellenőrzési rendszer intézményeinek és feladatainak részletes bemutatása…… 48

4. melléklet: az agrár felsőoktatási szakok áttekintése (szakirányú továbbképzések nélkül), 2021…… 49

5. melléklet: Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés támogatásának összege …… 51

6. melléklet: A KAP beavatkozások és az Ökogazdálkodási Cselekvési Terv (ÖCST) céljainak összehangolt táblázata …….…….. 52

1. Előszó

Az ökológiai gazdálkodás erőssége, hogy a fenntarthatósági elveket a gyakorlatban valósítja meg, miközben az egészséges táplálkozásba illeszthető, minőségi élelmiszert állít elő. Magyarország ökológiai gazdálkodásának fejlődését elsősorban a hazai és Európai Uniós jogszabályi környezet, a mindenkori agrártámogatási rendszer és nem utolsó sorban az emberek fenntartható agrárium és öko élelmiszer iránti növekvő igénye határozza meg.

A Közös Agrárpolitika (KAP) Stratégiai Tervezése, összhangban az Európai Zöld Megállapodás célkitűzéseivel, előirányozza a 2021-2027. évi költségvetési ciklusra vonatkozóan Magyarország ökológiai gazdálkodási cselekvési tervének elkészítését. A Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért figyelembe kell vegye az elmúlt tervezési időszak (2014-2020) eredményeit, így például a hazai támogatás-bővülés hatására **megduplázódott ökológiai művelésű területet és biogazdálkodói létszámot**; másrészt a kihívásokat és megoldási lehetőségeiket, mint például a feldolgozottsági szint, a hazai ökotermék piac és a fogyasztói tájékoztatás növelését. Továbbá kiemelt feladata az ökotermékek hitelességét szavatoló ellenőrzési és tanúsítási rendszer megerősítése és megújítása.

A hazai ökológiai mezőgazdaság térnyerésének további elősegítése érdekében az új Nemzeti Cselekvési Terv kiemelt figyelmet fordít a következőkre:

- **A hazai KAP támogatási eszközök rendszerszintű összehangolása** az ökogazdálkodás fejlesztése érdekében;
- **A belföldi kínálat és kereslet megnövelése** az öko élelmiszertermelés további ösztönzésével, az öko termékpályák fejlesztésével, a zöld közbeszerzés, valamint tájékoztató és promóciós kampányok biztosításával;
- **Az ökológiai művelés speciális gépesítettségi igényének kielégítése**, ezzel a munkaerőhiány okozta nehézségek csökkentése, különösen a precíziós eszközöket igénylő szántóföldi és kertészeti termelésben és az állattenyésztésben;
- **Az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó oktatás képzési feltételeinek biztosítása, megerősítése** mind a szakképzésben, mind a felsőoktatásban, felnőttképzésben;
- **Az ökológiai gazdálkodás szaktanácsadói és szakértői hálózatának kialakítása, bővítése,** szakmai szaktanácsadás, ökológiai gazdálkodási ismeretátadás, szakértői munkacsoport és online tudásbázis létrehozásával, és ezáltal a gazdálkodói szemléletformálás elősegítése;
- **Az ökológiai gazdálkodást előmozdító hazai kutatás-fejlesztés és innováció (KFI) megerősítése**, egyúttal a hazai agrár KFI műhelyek sikerességének fokozása az EU fenntarthatóságot szem előtt tartó Horizon Europe kutatási keretprogramjában;
- **A 21. századi technológiát alkalmazó ellenőrzési és tanúsítási rendszer kibővítése**, a fogyasztói bizalom megerősítése, valamint a gazdálkodói adminisztrációs teher csökkentése.

Az új Nemzeti Cselekvési Terv megvalósítása egyszerre szolgálja a magyar emberek egészségét, vidéki térségeink élhetőségét, természeti értékeink oltalmazását, és a magyar gazdák versenyképességét. Versenyképességünk ugyanis nemcsak a mennyiséggel, hanem elsősorban a minőséggel javítható, igazodva a társadalom fokozódó fenntarthatósági elvárásaihoz, és jövő generációink érdekeihez. Az új Nemzeti Cselekvési Terv akkor lehet sikeres, ha megvalósításához az érintett szakmai, tudományos, érdekképviseleti, hatósági és civil szervezetek egyaránt aktívan hozzájárulnak. Ehhez teremti meg az Agrárminisztérium a megfelelő koordinációs és finanszírozási kereteket, és erre bátorítok magam is minden, a teremtett világunk védelméért elkötelezett gazdálkodót, élelmiszergazdasági szereplőt.

Dr. Nagy István, agrárminiszter

2. Bevezetés

Az ökológiai gazdálkodás (más néven biogazdálkodás) a talajok és az élővilág épségének, valamint az emberek egészségének megőrzését célzó élelmiszertermelési rendszer. Az ökogazdálkodás a helyi erőforrások használatán és a természetes körfolyamatokon alapul, így kerüli a nem természetes eredetű inputanyagok (pl. szintetikus növényvédő szerek, műtrágyák) és a géntechnológiával módosított szervezetek alkalmazását. Az ökológiai gazdálkodás ötvözi a hagyományt, a tudományos kutatás és az innováció eredményeit, ezáltal törekszik a környezet megóvására és – a társadalmi, gazdasági szempontokat is figyelembe véve – az egészséges életmódot elősegítő mezőgazdaság és élelmiszertermelés megteremtésére.

A biogazdálkodás mellett számtalan tudományos érv szól: ökológiai módszerekkel művelt területeken a biológiai sokféleség például átlagosan mintegy harmadával nagyobb, mint a konvencionális művelésű földeken.[1] Az ökogazdálkodás fenntartja a kedvező életfeltételeket a beporzók és más hasznos élő szervezetek, így például a talajlakó élőlények, madarak és kisemlősök számára, és nagyobb fajgazdagságot teremt magában a termesztésben is. A biogazdálkodás támogatja és képes visszaépíteni az olyan alapvető ökoszisztéma szolgáltatásokat, mint a talajtermékenység, a lokális éghajlat javítása, vagy a megfelelő víz- és tápanyagkörforgás.[2] A természetes folyamatokra épülő ökológiai módszerek és a szintetikus növényvédő szerek nélküli termelés révén a biogazdálkodás nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a fogyasztók elegendő mennyiségű, biztonságos és kiváló minőségű élelmiszerhez jussanak.[3] Ezen felül az ökológiailag művelt mezőgazdasági területek több szenet képesek megkötni, mint a konvencionális táblák, így mérsékelve a klímaváltozás egyre szélsőségesebb hatásait.[4] A biogazdálkodás nagyon magas állatjóléti előírásokhoz igazodik mind a tartás, mind a takarmányozás terén (ketreces és kötött tartás tilalma, hormon és prevenciós antibiotikum használat mellőzése stb.). Bár a biotermékek előállítása jelenleg még költségesebb, mint a konvencionális termelés, a biogazdálkodók gyakran jobb és kiszámíthatóbb jövedelemmel rendelkeznek, mint konvencionális társaik, miközben munkakörülményeik – a jóval kisebb növényvédőszer-kitettség miatt – kevésbé egészségkárosítóak[5].

A környezetre és egészségre gyakorolt előnyein kívül ma már az ökológiai gazdálkodás gazdasági haszna és jelentősége is előtérbe került, hiszen Európa-szerte dinamikusan fejlődő ágazattá vált, egyre növekvő piaccal és fogyasztási értékekkel. Az Európai Unió biogazdálkodás alá vont területe 10 év alatt 8,3 millió hektárról (2009) 14,6 millió hektárra (2019) nőtt. Ezzel mára az Európai Unió mezőgazdasági területeinek 8,1 %-át teszi ki az ökoterület. Ezzel párhuzamosan az EU ökológiai élelmiszerpiaca szintén megtöbbszöröződött: 18 milliárd EUR-ról (2009) több mint 41 milliárd EUR-ra nőtt 2019-re.

Mindezek okán az ökológiai gazdálkodás követendő mintaként és célként jelenik meg az Európai Bizottság új, a 2030-ig terjedő időszakra vonatkozó, a fenntartható mezőgazdasági és élelmiszeripari termelésre történő átállást előirányzó *Termőföldtől az asztalig* és *Biodiverzitás Stratégiáiban*, melyek az *Európai Zöld Megállapodás* központi elemei. A Bizottság azt a célt tűzte ki, hogy 2030-ra az EU mezőgazdasági területeinek egynegyedén ökológiai gazdálkodás folyjon, melynek eléréséhez 2021 márciusában meg is jelentette a konkrét támogató intézkedéseket tartalmazó új, európai *Ökológiai Termelés Fejlesztésére Irányuló Cselekvési*

[1] https://read.organicseurope.bio/publication/organic-farming-and-biodiversity/pdf/
[2] http://www.fao.org/organicag/oa-specialfeatures/oa-climatechange/en/
[3] http://www.fao.org/organicag/oa-faq/oa-faq7/en/
[4] https://www.pnas.org/content/109/44/18226.short
[5] EFSA (European Food Safety Authority), 2014. Guidance on the assessment of exposure of operators, workers, residents and bystanders in risk assessment for plant protection products. EFSA Journal 2014;12(10):3874, 55 pp., doi:10.2903/j.efsa.2014.3874

Tervet. Az uniós Cselekvési Tervet a nemrégiben megjelent az *EU Vidéki területeinek hosszú távú jövőképe 2040* című vidékstratégia is megerősíti, amely az ökológiai gazdálkodást tekinti az európai vidék egyik lehetőségének és fontos eszközének az élelmiszer-rendszereink fejlesztésében.

A magyar Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért célja - építkezve az előző tervezési ciklus eredményeire - hogy az uniós és hazai stratégiák irányát követve **kijelölje a jövőképet és a célterületeket** a magyarországi ökológiai mezőgazdaság fejlesztéséhez 2027-ig, továbbá meghatározza az azok megvalósulását támogató cselekvési területeket és intézkedéseket. A Cselekvési Terv egyik **legfontosabb célkitűzése, hogy 2027-ig megduplázza a hazai ökológiai művelés alá vont területek méretét, elérve ezzel a 10%-os ökoterületarányt**, jelentősen hozzájárulva ezzel az ambiciózus uniós célszám eléréséhez.

A cselekvési terv alapját a fenti szakpolitikai kereteken túl a *Digitális Agrár Stratégia* képezi, amely számottevő mértékben tudja támogatni a precíziós és digitális eszközök ökológiai gazdálkodásban történő elterjedését, illetve az öko művelés sajátos igényeinek kielégítését. A *Nemzeti Tájstratégia* és a *Talajvédelmi- és Növényvédelmi Cselekvési Tervek* céljai szintén támogatják az olyan környezet- és élővilág-kímélő gazdálkodási technológiák és módszerek kidolgozását és elterjesztését, mint amilyen az ökológiai gazdálkodás. Tekintettel a készülő új 2030-ig szóló *Nemzeti Biodiverzitás Stratégia* dokumentumra, elengedhetetlen, hogy a jelen cselekvési terv intézkedései összhangban álljanak a megfogalmazott biodiverzitási célokkal. A két program ugyanis egymást erősítve biztosíthatja hazánk számára hosszú távon a mezőgazdálkodás és élelmiszerrendszereink fenntartható átállását.

A Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért intézkedéseinek megvalósításához szükséges forrás jelentős része a hazai KAP Stratégiai Tervbe beépíthető. Emellett más nemzeti szintű és uniós támogatásokat (pl. kutatási és innovációs források) is szükséges összehangoltan kezelni a Cselekvési Terv sikeres megvalósítása érdekében.

Az Agrárminisztérium által felügyelt Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért elkészítésében és véleményezésében, valamit előrehaladásának monitoringjában az öko ágazat szakmai, érdekképviseleti és érintett civil csoportjai aktívan részt vesznek. E széleskörű részvételt a Cselekvési Terv intézkedéseinek végrehajtásában is biztosítani szükséges.

3. Helyzetértékelés

3.1. Az ökológiai gazdálkodás jelenlegi helyzete a világon és az Európai Unióban

A FiBL[6] és az IFOAM[7] értékelő és összegző tanulmánya[8] alapján világszerte mintegy 72,3 millió hektár (2019) mezőgazdasági terület állt ellenőrzött ökológiai művelés alatt, ami óriási növekedést jelent, hiszen az emelkedés 2011-hez (37,2 millió ha) viszonyítva 94%-os, vagyis 8 év alatt majdnem megduplázódott a tanúsított biogazdálkodás területe a világon. Az összes mezőgazdasági területből a legnagyobb öko területi aránnyal rendelkező európai országok: Ausztria 26,1%, Észtország 22,3%, Svédország 20,4%, Olaszország 15,2%, Lettország 14,8 % és Svájc 16,5%. Világszinten 3,1 millió gazdaság alkalmaz ellenőrzötten ökológiai

[6] FiBL: Research Institute of Organic Agriculture (https://www.fibl.org/en)
[7] IFOAM: International Federation of Organic Agriculture Movements
[8] Willer, Helga, Jan Trávníček, Claudia Meier and Bernhard Schlatter (Eds.) (2021): The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2021. Research Institute of Organic Agriculture FiBL, Frick, and IFOAM – Organics International, Bonn (v20210301)

módszereket, ebből Európában vezető Törökország 74,5 ezer; Olaszország 70,5 ezer; Franciaország 47,2 ezer és Spanyolország 41,8 ezer gazdasággal.

Az ökológiai termékek világpiaci forgalma[9] 2019-ban lépte át a 106 milliárd eurót. 2011-hez viszonyítva (45 Mrd) tehát a bioélelmiszer-forgalom jelentősen emelkedett. A részletező adatok (2019) szerint az Amerikai Egyesült Államok volt a piacvezető, 44,7 Mrd eurós forgalommal, majd követte Németország 11,9 Mrd, Franciaország 11,3 Mrd és Kína 8,1 Mrd euró forgalommal.

Az Európai Unióban 41,5 Mrd eurót tett ki az éves biotermék forgalom 2019-ben (ez tíz év alatt 131,6%-os növekedést mutat). A fentiekben megadott országok mellett Olaszország 3,6 Mrd, Svájc 2,9 Mrd, Spanyolország 2,13 Mrd, Ausztria 1,92 Mrd és Hollandia 1,2 Mrd euró nagyságú öko piaca jelentős. Az egy főre jutó átlagos éves ökotermék-fogyasztás Európában 55,8 eurót tett ki, az EU-ban 84,4 eurót. Dániában volt a legnagyobb, 344 euró/fő/évvel, de magas volt a balti államokban, így Észtországban 86 euró, Lettországban 51 euró is. Az ökológiai gazdálkodást végző termelők száma 2019-re 418 ezerre növekedett, nyolc év alatt 76%-kal emelkedett a számuk. Az uniós adatok alakulását az 1. ábra mutatja be.

1. ábra: Az ökológiai gazdálkodás alakulása az EU-ban (1985-2019)

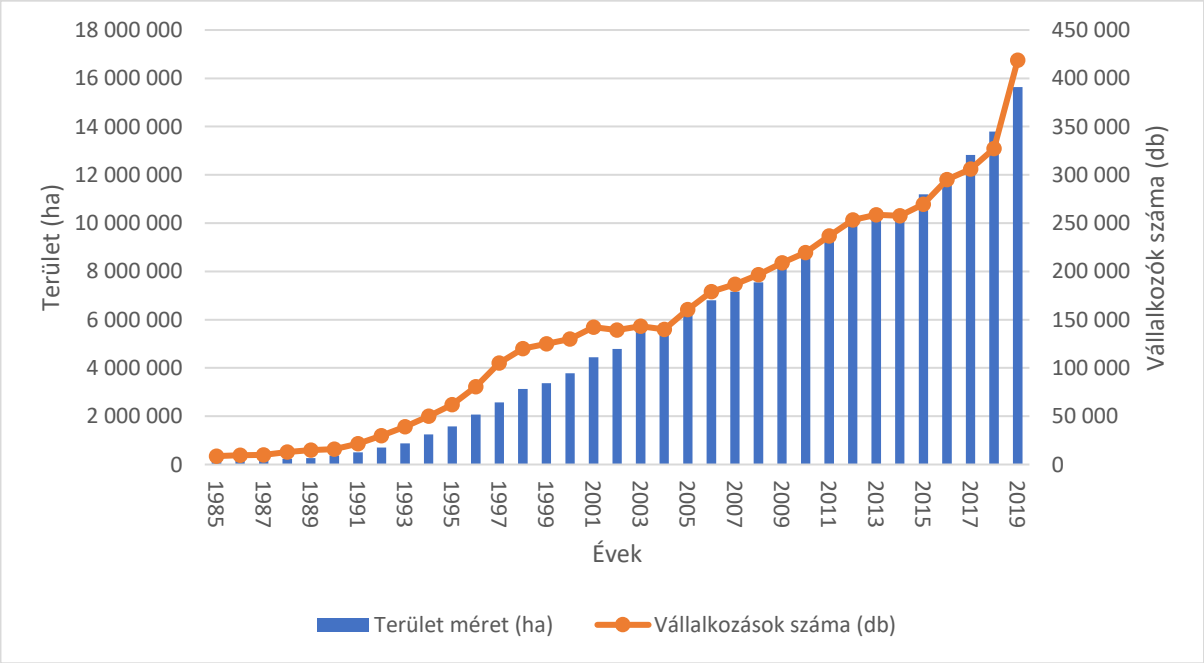

(Forrás: FiBL & IFOAM: The World of Organic Agriculture 2021[10])

A fenti globális és európai számok azt mutatják, hogy azokban az országokban, ahol az ökológiai gazdálkodás intézményesen jól beágyazódott az agrártermelési és fogyasztási struktúrába, ott állandó és jelentős a piaci fejlődés és az ökológiai területek növekedése. Európa esetében kiemelkedően fontos, hogy az ilyen gyakorlatot folytató országokban biztosítottak a széleskörű támogatási intézkedések, ezen belül a területalapú támogatások, a működő tanácsadói és mentori szolgálat, valamint a kutatás-fejlesztési és marketing tevékenységek, melyek, megfelelően alkalmazva, mind az öko ágazat hatékonyságát és termelékenységét növelik.

9 www.organic-market.info

10 Helga Willer, Jan Trávníček, Claudia Meier and Bernhard Schlatter. 2021. The World of Organic Agriculture. Statistics and emerging trends 2021. Research Institute of Organic Agriculture (FiBL) and IFOAM-Organics International, Bonn.

Az ökológiai gazdálkodás uniós fejlődésén belül, számunkra különösen Ausztria példája lehet fontos. Bár ebben az országban jelentős az alpesi legelők mennyisége, azonban a síkvidéki szántó- és ültetvény-területeken is kiterjedten (összesen 638 ezer hektáron) folytatnak ökológiai termelést, mégpedig ezzel - EU-elsőként - a teljes mezőgazdasági terület 26,1%-án (2019), több mint 26 ezer biogazdaság részvételével. A biotermékek fogyasztása az elmúlt időszakban évenként 10-15%-kal nőtt, az egyes biotermékek részaránya a teljes gyümölcs-, zöldség-, tej- és tejtermék-, továbbá tojás-, hús- és készétel-fogyasztásban 9,3%-ra emelkedett a 2011-es 6,6%-hoz képest (ágazatonként: friss zöldség 16%, gyümölcs 11%, tejtermék 12,4%, tojás 22%).

A fejlődéshez hozzájárultak az elmúlt hétéves ciklusra vonatkozó határozott fejlesztési elképzelések, meghatározó célkitűzések és konkrét célértékek. Az 1. mellékletben néhány EU-tagállam korábbi ökológiai cselekvési tervének főbb elemeit emeljük ki, melyek segítségével sikeresen bővítették, mind az ökológiai termelésre átállt gazdaságok és területek számát, mind saját piacaikon az ökológiai élelmiszerek forgalmát.

3.2. Az ökológiai gazdálkodás jelenlegi helyzete Magyarországon

Magyarországon **2020-ban 301 430,4 hektáron folytattak ellenőrzött ökológiai gazdálkodást**, amelyből 193 215,3 hektár már átállt, 108 215,1 hektár pedig átállás alatt álló terület volt. A tanúsító szervezetek által nyilvántartott gazdasági szereplők száma összesen 5760 volt, amelyek közül 5128 mezőgazdasági termelő, 521 feldolgozó, 48 importőr. **A területi adatokat vizsgálva az előző évhez képest kisebb területcsökkenés volt megfigyelhető**, a mezőgazdasági termelők és a feldolgozók száma is csökkent, az importőr vállalkozások száma pedig emelkedett. Az előző évben, 2019-ben ugyanakkor **Magyarország a világon a 10. legdinamikusabban fejlődő ország volt az ökológiai művelés alatt álló területek bővülése vonatkozásában.** A 2019-es évben az átállás alatti terület nagysága jelentősen, 38 271 hektárról 117 963 hektárra növekedett, a 2019. január elsején indult *VP4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása* című *Vidékfejlesztési Program* (VP) pályázati felhívásnak köszönhetően.

1. táblázat: Az ellenőrzött ökológiai területek mérete Magyarországon[11]

Területi adatok (ha)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Összes ellenőrzött terület, ebből:	129735	186321,5	199682,7	209382,1	303190,2	301430,4
- átállt területek	94163	91298,6	104482,2	171111,5	185227,4	193215,3
- átállás alatti területek	35572	95022,9	95200,41	38270,54	117962,7	108215,1

2. táblázat: Ellenőrzött ökológiai vállalkozások száma Magyarországon[12]

Ellenőrzött gazdasági szereplők száma (db)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Összes gazdasági szereplő	2273	3968	4085	4284	5667	5760
Mezőgazdasági termelő	1971	3414	3642	3929	5136	5128
Feldolgozó összesen	235	442	492	515	523	521
Importőr	21	34	36	42	44	48

Jelenleg két VP ökogazdálkodási program fut egymással részben párhuzamosan, szántó, ültetvény és gyep művelési ág szerint az átállási, illetve a fenntartási (átállt) időszakban eltérő mértékű, de a bevont terület nagysága által meghatározott támogatást biztosítva a résztvevőknek. A 2015-ben meghirdetett ökológiai gazdálkodást támogató felhívás kötelezettségvállalási időszaka 2021. december 31-én lejárt, ezért a támogatás folytonosságát

[11] KSH adatközlés az ellenőrzött ökológiai területek méretéről (2020). https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0038.html
[12] KSH adatközlés az ellenőrzött ökológiai vállalkozások számáról (2020)

elősegítve 2021. szeptemberében - a Vidékfejlesztési Program szabályrendszere szerinti - új, 2022-től induló, 3 éves ÖKO támogatás került meghirdetésre.

2. ábra: Az ökológiai gazdálkodásba bevont ellenőrzött terület és vállalkozások száma Magyarországon

Forrás: Az EUROSTAT a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. és a Bio Garancia Kft. adatai alapján

Az ökológiai termelés már a 80-as évektől kezdve jelen volt a hazai kis- és nagyüzemekben. Kezdetektől fogva meghatározta a növényi alaptermék előállítás, az export-orientáltság és a feldolgozás alacsony szintje. **A nyugat-európai felvevőpiac fejlődése és az alapanyag hiánya ösztönözte leginkább a hazai mezőgazdasági termelők átállását, egészen 2004-ig.** 2004-ben indult az Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) Agrár-környezetgazdálkodási (AKG) programja, majd az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) AKG, 2009 és 2014 között, mely az évről évre emelkedő területalapú támogatás mellett szintén területalapú kifizetésként segítette az átálló gazdálkodókat. **A Vidékfejlesztési Program keretében 2015-ben meghirdetett VP-4-11.1.-11.2.-15. kódszámú „*Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása*" (a továbbiakban: ÖKO VP 2015), valamint a 2018-ban meghirdetett VP-4-11.1.-11.2.-18. kódszámú „*Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása*" (a továbbiakban: ÖKO VP 2018) felhívások megjelenése az ökológiai gazdálkodásra átálló gazdaságok számának és az ökogazdálkodásba bevont területek méretének növelését illetően is kiemelkedően sikeresnek tekinthető. A magyarországi ökológiai ágazat fejlesztése stratégiai érdek, így az Agrárminisztérium minden lehetséges módon – a Vidékfejlesztési Program számos intézkedése által – segíteni kívánja az ökológiai gazdálkodás hazai előremozdítását. Ezt a célt hivatott elősegíteni a 2021. szeptember 24-én meghirdetett „*VP4-11.1.1.-11.2.1.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása*" (a továbbiakban: ÖKO VP 2021) pályázati felhívás is, amelyre 2021. október 25. és 2021. november 25. között nyújthattak be támogatási kérelmeket a gazdálkodók. A támogatás kötelezettségvállalási időszaka 2022. január 1. napján kezdődik és 2024. december 31. napjáig tart.**

A 3. táblázat adataiból látható, hogy az ökológiai gazdálkodás 2020-ban **a hazai mezőgazdasági területek 6,12%-át tette ki**, ami jóval magasabb a korábbi 2,5-3%-os értéknél, azonban továbbra is **elmarad** a 2019-es **Európai Uniós átlagtól (8,1%).**

Az ötéves támogatási programok követelményrendszerei egyértelműen **a gyepterületek arányának növekedését segítették elő a legnagyobb mértékben.** A 2015-ös 49,9%-os

arányról 2019-re **60,9%-ra nőtt, 2020-ban 60,03% volt a gyepterületek részesedése az összes ökoterületen belül**. Ezért - bár a szántók, ideértve a zöldségféléket is, valamint az ültetvények területe is abszolút értéket tekintve jelentősen nőtt - a közvetlenül öko élelmiszer előállításra használt területek aránya mégis csökkent az ágazaton belül. A szántó művelési ágon belül a területek 36,28%-án gabonafélét, mindössze 2,8%-án maghüvelyeseket, 0,1%-án gyökerükért termesztett növényeket (burgonya, cukorrépa, csicsóka), 13,43%-án ipari növényeket (olaj, rostnövényeket, szóját, fűszer- és gyógynövényeket), 4,11%-án zöldségféléket 2,5%-án egyéb növényeket termelnek, a szántók 6,6%-a parlag.

3. táblázat Az öko területek részaránya művelési áganként 2020-ban[13]

Művelési ág	Területnagyság Magyarországon KSH adatok alapján (ha)	Öko területek nagysága (ha)	Öko részarány a teljes művelési ágban (%)
Szántó	4 038 900	105 561	2,61%
Ültetvény	149 000	14 908	10,01%
Gyep	732 500	180 932	24,70%
Halastó	35 200	3 169	9,00%
Mezőgazdaságilag művelt terület	4 923 600	301 460	6,12%

3. ábra Minősített ökológiai gazdálkodásba vont területek (ha) aránya 2020-ban, művelési áganként[14]

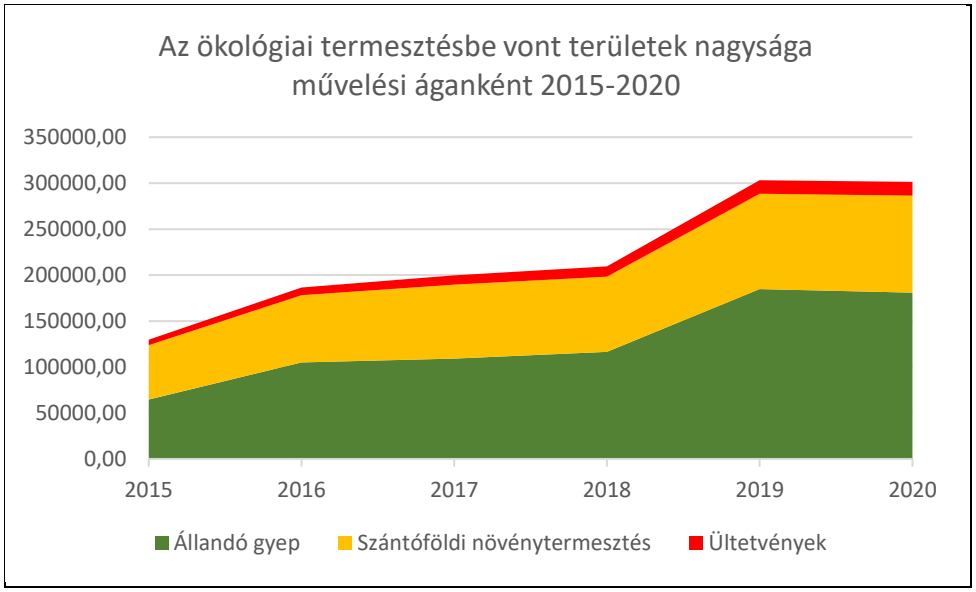

A termelési szerkezet egyenesen **következik a támogatáspolitikából, valamint az ágazat export-orientáltságából**, mivel ökológiai minőségben a termesztés-technológiát figyelembe véve a **szántóföldi növények állíthatók elő nagy mennyiségben**, akár komolyabb **szakmai képzettség**, **géppark** és **élőmunkaerő-igény nélkül** is. A tanúsítvánnyal rendelkező, Nyugat-Európában keresett biotermények (**búza, tönköly, repce, napraforgó**) értékesítése **nem igényel jelentős szervezettséget**, **amennyiben** a termelő részéről legalább **egy kamionnyi tétel rendelkezésre áll**. A gabonafélék, olajnövények, szemes takarmánynövények egyszerűen tárolhatók és szállíthatók, több integrátor szervezet is foglalkozik termeltetésükkel és nagykereskedelmükkel. A **zöldség- és gyümölcstermesztéstől** az **összetettebb** ökológiai **termesztéstechnológia** és növényvédelem, az ezzel járó **nagyobb kockázat**, a magas **élőmunka igény**, valamint a **kezdő beruházás nagyobb** mértéke is **visszatartja** a hazai

[13] KSH adatközlés az öko területek részarányáról művelési áganként (2020).
[14] KSH adatközlés a minősített ökológiai gazdálkodásba vont területek arányáról (2021)

termelőket. A zöldség- és gyümölcstermékekhez szükséges **raktározási és logisztikai eszközök országos szinten ugyanakkor bővültek**, mivel a **ÖKO VP 2018** programba belépő gyümölcstermelők átállása 2021-ben fejeződik be és az ellenőrzési rendszerbe beléptek a bogyósokat (bodzát, homoktövist) illetve almát felvásárló és feldolgozó hűtő- és fagyasztó, valamint sűrítmény előállító üzemek is. A kiskereskedelmi láncokban az import termékek mellett már hazai termelőktől származó ökológiai zöldség és gyümölcs is megjelent. Mindez azt is jelenti, hogy az egyébként zöldség és gyümölcs logisztikával, csomagolással foglalkozó vállalkozások – amelyek elengedhetetlenül fontosak a termékpálya fejlesztésben – is nyitottak az ökológiai termékek forgalmazására.

Figyelembe véve, hogy a hosszú távon sikeres termelés alapfeltétele ma már a szántóföldi kultúrákban is a szakértelem és a magas szintű gépesítettség, egyes kultúrák esetén a precíziós gazdálkodás, ezért egyértelmű, hogy a hazai ökológiai ágazat további fejlesztésekre szorul.

A 4. táblázat adatai megmutatják az ellenőrzésbe vont **állatlétszám alakulását az elmúlt öt évben. A 2019-es állatlétszámnövekedés a húshasznú szarvasmarha és a juh állomány létszámát illetően az ÖKO VP 2018 előírásainak** köszönhető. Sajnos a **tejelő szarvasmarha létszáma tovább csökkent**, pedig ezen állatok terméke az, amely a **mindennapos élelmezésben, különösen a gyermekek élelmezésében, a közétkeztetésben** is szerepet játszhat. Ráadásul az öko egységekben tartott állatok jelentős része – a juhállomány 68,9%-a, a szarvasmarhaállomány 41,7%-a – nem tanúsított, a tanúsítószervezet tájékoztatása szerint párhuzamos tartás, nem megfelelő takarmányozás, nyilvántartási hiányosságok miatt.

4. táblázat Az ökológiai állatállomány változása[15]

Állatállomány (db)	Év					
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
szarvasmarha félék	18919	20815	17741	18964	27007	26087
húshasznú	14199	14769	11436	13482	22348	21983
tejhasznú	2744	3339	3272	1169	1200	767
egyéb	1976	2707	3033	4313	3459	3337
sertés	4023	8945	5333	4459	5486	3499
juh	7913	8138	6260	5538	11801	8506
kecske	538	1105	552	572	807	611
baromfi	133065	77520	106292	83538	131367	95349

A tanúsító szervezetektől származó adatok szerint nyolc olyan tenyészet van, amelyben ökológiai tejelő szarvasmarhát, 16 tenyészetben tyúkfélét (ebből négy tenyészet 350 tyúk feletti tojótelep, négy tenyészet 350 alatti, a többi 50 alatti tojót) tartanak, tíznél kevesebb tenyészetben tartanak bio broiler csirkéket, 16 tenyészetben sertést, továbbá 20 tenyészetben juhokat, 13-ban kecskéket, 20-ban bivalyokat, 150-ben húshasznú marhákat, 26-ban lovakat. A húsmarha és a juh állományok, csakúgy, mint a sertés és a broiler-csirke esetén elsősorban a hazai **bio bébiétel** gyártó cég a felvásárló. Ezen kívül a nagyon kicsi hazai felvevőpiac mellett valószínűleg **külföldi piacokra termelnek** az ökológiai állattartók, de előfordul az is, hogy végül **öko jelölés nélkül (azaz konvencionális termékként) hozzák forgalomba az élő állatot, állati terméket.** A minősített halastavak felülete a 2018-as 5401 hektárról lecsökkent 3169 hektárra. Az ökológiai méhcsaládok száma 2019-re 44 717-ra növekedett, ami kifejezetten jelentős emelkedés.

[15] KSH adatközlés az ökológiai állatállomány változásáról (2020).

A **feldolgozó üzemek száma** az elmúlt évek csökkenése után **újra emelkedik**. A feldolgozó üzemek esetében nem áll rendelkezésre statisztikai adat arról, hogy termelésük hány százalékát teszi ki az ökológiai élelmiszer előállítása, de jellemző, hogy a **termékkínálatuk fontos része az öko termék**. Ezek a vállalkozások nemcsak a hazai piacon, hanem exportpiacokon is jelen vannak, sőt esetenként kizárólag exportra termelnek. A VP egyes támogatási programjai az elbírálási szempontok között pluszponttal értékeli az öko ellenőrzési rendszerben történő részvételt, csakúgy, mint az egyes minőségrendszereknek megfelelő élelmiszerek előállítását. Mivel az ÖKO VP 2015 és ÖKO VP 2018 program is egyértelműen ösztönözte az ültetvények (gyümölcsültetvények és szőlő) átállítását ökológiai gazdálkodásra, ezért **stabilan emelkedik az öko zöldség és gyümölcs tartósításával és feldolgozásával** foglalkozó üzemek száma is. Ugyanez mondható el az alkoholos italok előállításával foglalkozó üzemek, közöttük különösen a **bio borászati üzemek számáról**. A **takarmány előállító létesítmények számának emelkedése** az állattartás technológiájának fejlődését mutatja, azaz az állattartók mezőgazdasági alaptermékeken kívül az **öko rendeletnek megfelelő takarmány-kiegészítőkkel és keveréktakarmányokkal is etetik az állataikat.**

5. táblázat Az ökológiai takarmányok és élelmiszerek feldolgozásával foglalkozó vállalkozások száma[16]

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Az ökológiai takarmányok és élelmiszerek és alkoholos italok feldolgozásával foglalkozó vállalkozások száma összesen kistermelői feldolgozás nélkül	505	491	399	370	443	**501**
Hús és állati termék előállítás	20	15	13	16	22	**15**
Hal és halászati termékek előállítói	1	3	1	1	2	**2**
Zöldség és gyümölcs feldolgozó és tartósító vállalkozások	164	159	150	160	195	**208**
Növény olajok és állati zsírok feldolgozói	25	25	21	25	24	**38**
Tej és tejipari termékek előállítói	13	11	10	11	10	**13**
Malomipari, keményítő és keményítő alapú termékek előállítói	36	35	30	30	32	**46**
Tészta és sütőipari termékek előállítói	24	20	22	21	21	**21**
Egyéb élelmiszerek előállítói	163	135	103	104	127	**148**
Takarmány előállító létesítmények	1	5	7	2	10	**10**
Alkoholos italok előállítása	33	45	42	11	53	**66**
Borászati üzemek	25	31	34	9	42	**54**

Néhány kritikus terület a hazai ökogazdálkodásban

Vetőmagengedélyek

Ökológiai gazdálkodásban alapvetően ökológiai vetőmagot és szaporítóanyagot szükséges használni. A jelenleg forgalomba kerülő vetőmagtételek töredéke ökológiai minősítésű. Annak érdekében, hogy a gazdálkodók hozzáférjenek az öko vetőmagokhoz, a tagállamoknak öko vetőmag adatbázist kell létrehozni. Magyarországon a NÉBIH működteti az úgynevezett öko vetőmag adatbázist, amely az ökológiai termelők öko vetőmaghoz történő hozzáférését segíti. Az öko vetőmag adatbázisba a vetőmag-forgalmazók önkéntesen kérelmezhetik öko vetőmagtételeik felvételét. A vetőmag adatbázisban jelenleg 3-5 őszi- és tavaszi gabona két-három fajtája, takarmányborsó, egy-egy forgalmazó zöldségvetőmag tételei szerepelnek, az adatbázisban szereplő tételekkel a gazdálkodói vetőmagigény töredéke fedezhető. Ha a gazdálkodó a vetés előtt nem tud öko vetőmagot beszerezni, egyedi derogáció vagy általános derogáció alapján használhat nem ökológiai termesztésből származó, kezeletlen vetőmagot. Magyarországon a NÉBIH nem adott ki idáig általános derogációt nem öko vetőmag

[16] EUROSTAT adat az ökológiai takarmányok és élelmiszerek feldolgozásával foglalkozó vállalkozások számáról (2020). https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=org_cpreact&lang=en

használatára. 2020-ban összesen 3941 egyedi vetőmagengedélyt adtak ki a tanúsító szervezetek, kb. 1700 esetben szántóföldi növények, kb. 2200 esetben zöldségfélék vetőmagjaira. 3481 esetben a gazdálkodó azzal indokolta kérelmét, hogy az adott fajta nem érhető el az öko vetőmag adatbázisban. Az egyedi vetőmagengedélyek benyújtása, elbírálása és nyilvántartása **jelentős adminisztrációs terhet ró a gazdálkodókra és a tanúsító szervezetekre, miközben a jelenleg hatályos öko rendelet szerint lenne lehetőség egy-egy szezonra és meghatározott növénycsoportokra vonatkozóan általános derogáció kiadására, ahogyan ezt számos tagállamban, ideértve Ausztriát és Németországot is megteszik.** Ugyanakkor az ökológiai vetőmag adatbázis és öko vetőmag szektor fejlesztési lehetősége is adott.

Vegetatív szaporítóanyag
A hazai előállításban sem a szőlő, sem a gyümölcs szaporítóanyagok előállításában nincs bejegyzett hatóság által engedélyezett ökológia előállítás. Az oltványok előállításánál is nagyon fontos, hogy törzsültetvények azaz az anyatelepek is ökológiai előállításból származzanak. Nagyon fontos egy olyan jogszabályi alap létrehozása, mely során a szaporítóanyagokra vonatkozó követelmények kerülnek rögzítésre és annak ellenőrzési folyamata. Az ökológiailag előállított terméknek ökológiai szaporítóanyagból kell származnia.

Párhuzamos termelés
Az öko rendelet követelménye, hogy a mezőgazdasági üzem egészét, ideértve a növénytermesztést és az állattartást is, ökológiai gazdálkodásra át kell állítani. Azonban speciális előírások betartása esetén a mezőgazdasági üzem felosztható egyértelműen elkülönülő egységekre vagy akvakultúrás termelőhelyekre, amelyek közül nem mindegyiket irányítják az ökológiai termelés szabályai szerint. Az ilyen esetekben áll fenn a párhuzamos termelés esete. Párhuzamos termelés esetén csak akkor jelölhető öko termékként az előállított élelmiszer, ha ugyanazt a fajt nem termelik az öko és nem öko egységben is, állatfajok esetén eltérő állatfajt tartanak. Évelő kultúrák (ültetvények) esetén a párhuzamos termelés megszüntetésére az átállás kezdetétől kezdve öt éve van a gazdálkodónak. Párhuzamos gazdálkodást folytat az üzem akkor is, ha a növénytermesztés egészét átállítja, de az állattartása konvencionális marad.

Magyarországon jelenleg nincs olyan tanúsítási program, illetve magánvédjegy, ami a teljes átállást ösztönözné, emellett a párhuzamos gazdálkodás nagyarányú előfordulása is az előállított termékek öko tanúsítását akadályozza. Jelenleg nem kis számban vannak olyan gazdaságok, amelyek a területeiknek kevesebb, mint 10%-át állították át ökológiai művelésre, esetenként csak 1-2%-ot a jellemzően nagyobb méretű üzemből, így **valódi öko termék előállítást nem végeznek, de mivel öko tanúsítvánnyal rendelkeznek, jogosultak a különböző támogatási konstrukcióban az öko ágazat támogatására beépített kedvezmények, pluszpontok igénybevételére**. A 6. táblázatban a tanúsítószervezetek és a MÁK adatközlése alapján a területek átállításának aránya alapján, üzemméret szerint csoportosítottuk az ökológiai gazdálkodást folytató üzemeket. 3916 üzem esetén tudtuk a párhuzamos termelés nagyságát megállapítani.

6. táblázat Az ökológiai gazdálkodásra átállt gazdaságok üzemméret szerinti megoszlása az ökológiai gazdálkodásra átállított terület aránya alapján

A gazdaság területének nagysága (ha)	Gazdaságok száma*	A gazdaság területeinek átállítása					
		100%	90-100%	50-90%	10-50%	2-10%	<2%
< 0,10	1	100%	0%	0%	0%	0%	0%
0,10–0,14	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%
0,15–0,19	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%
0,20–0,49	8	75%	13%	0%	13%	0%	0%

0,50–0,99	11	91%	0%	9%	0%	0%	0%
1,00–1,99	85	91%	0%	6%	4%	0%	0%
2,00–2,99	96	72%	4%	14%	6%	2%	2%
3,00–3,99	98	64%	3%	20%	10%	0%	2%
4,00–4,99	105	42%	4%	30%	22%	1%	1%
5,00–9,99	465	44%	7%	23%	24%	1%	0%
10,00–19,99	74	50%	4%	20%	20%	4%	1%
20,00–49,99	858	34%	9%	23%	28%	6%	1%
50,00–99,99	650	25%	7%	27%	29%	8%	3%
100,00–199,99	671	20%	7%	24%	31%	13%	5%
200,00–299,99	362	22%	5%	17%	31%	13%	12%
300,00–499,99	209	22%	3%	20%	26%	16%	13%
500,00–999,99	156	17%	3%	15%	33%	17%	15%
1000,00–2499,99	56	9%	2%	2%	48%	27%	13%
2500 ≤	11	27%	0%	27%	18%	9%	9%
összesen	**3916**	**32%**	**6%**	**22%**	**27%**	**8%**	**4%**

Összesen 5760 öko tanúsított mezőgazdasági termelő van. A hiányzó adatok leginkább MVH azonosító nélküli kisebb üzemeket takarnak. A hiányzó adatok ellenére elmondható, hogy a kisebb üzemek, bár valószínűleg egyáltalán nem igényelnek területalapú támogatást, jellemzően a teljes üzemüket átállítják, míg **azok az üzemek, amelyek csak a területeik 10%-át, vagy ennél kevesebbet állítanak át, legtöbbször a támogatási rendszer potyautasai**. A területek 100%-át átállító gazdaságok – minél nagyobb területtel rendelkeznek, annál nagyobb valószínűséggel – termelnek exportra, és rendelkeznek valamilyen teljes átállást megkövetelő nemzetközi magánvédjegy tanúsítással (Biosuisse, Bioaustria, Naturland, Demeter).

Átállás ökológiai állattartásra

Az öko rendelet szerint, amennyiben az átállás kezdetén a gazdaság valamennyi földterületét és állatállományát bejelenti és az állatait döntően a saját gazdaságából származó takarmánnyal eteti, az átállás kezdetén a gazdaságban tartott állatok mindegyike 24 hónap elteltével átállt. A későbbiekben azonban már csak a még nem ellett nőivarú (és bármilyen életkorú hím) tenyészállatok bevonásával bővíthető az ökológiai tenyészet. Ez tovább nehezíti az ökológiai állattartásra való áttérést.

Gasztronómia, közétkeztetés

A háztartások ökológiai termék fogyasztásáról és a közétkeztetésben felhasznált öko alapanyagok mennyiségéről nincs elérhető statisztikai adat. Van néhány pozitív példa, leginkább szülői kezdeményezésre (alternatív bölcsődék, óvodák, iskolák intézményeiben), illetve néhány vendéglátóhely, ahol részben vagy egészben öko alapanyagokból készült ételeket kínálnak.

A 2020-as statisztikai adatok[17] szerint Magyarországon összesen 43 761 kereskedelmi vendéglátóhely és 6429 munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést biztosító vállalkozás volt. A közétkeztetésben nagyságrendileg naponta 2 millió ember vesz részt, kb. 1 millió kisgyermek, tanuló és diák, 500 ezer fő szociális intézményekben, a fennmaradó félmillió fő egészségügyi ellátásban, rendfenntartásban, büntetés-végrehajtásban, egyéb munkahelyeken. A közétkeztetésben felhasználható alapanyagok jellege és mennyisége szigorúan szabályozott a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 1. mellékletében (Nyersanyag-kiszabott előírás egy adagra/fő).[18] Vannak ugyan olyan optimista becslések, amelyek az öko alapanyagok arányát a

[17] KSH adatközlés a közétkeztetésről: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0062.html
[18] https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1400037.emm

közétkeztetésben 0,5%-ra teszik, de ez valószínűleg nagyságrendi tévedés, összességében ettől még messze elmarad a felhasználás. 2021 szeptember 1-től kell alkalmazni[19] a 676/2020 Kormányrendeletet a közétkeztetés tárgyú közbeszerzések tekintetében alkalmazandó eljárások sajátos szabályairól, amely előírja a helyben megtermelt és elérhető, valamint a 1305/2005 európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti címkével ellátott élelmiszerek beszerzését, ideértve az öko élelmiszerek beszerzését is. A kormányrendelet kimondja, hogy nem lehet egyedüli döntési pont a beszállítandó áru ára. Ugyanakkor az ökológiai termék választása az ajánlatkérő részéről beszállítási kritériumként nem kötelező.

3.3. Az ökológiai gazdálkodás szabályozási és intézményi helyzete Magyarországon

EU-s és hazai szabályzók

Az ökológiai gazdálkodásból származó élelmiszerek és takarmányok előállítását, jelölését és forgalomba hozatalát szabályzó és a tagállamokban közvetlenül alkalmazandó alábbi **uniós jogszabályok** határozták meg az ökológiai termékek előállítását és kereskedelmét:

- A Tanács 834/2007/EK rendelete[20] (2007. június 28.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről és a 2092/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- A Bizottság 889/2008/EK rendelete[21] (2008. szeptember 5.) az ökológiai termelés, a címkézés és az ellenőrzés tekintetében az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről szóló 834/2007/EK rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról
- A Bizottság 1235/2008/EK rendelete[22] (2008. december 8.) a 834/2007/EK tanácsi rendeletben az ökológiai termékek harmadik országból származó behozatalára előírt szabályozás végrehajtására vonatkozó részletes szabályok meghatározásáról.

Ezek a jogi aktusok általános és részletes szabályokat tartalmaznak a mezőgazdasági termelésre (növénytermesztés, állattartás, vízi állatok tenyésztése, gombák és vadon termő növények gyűjtése, vetőmagok), az ezekből származó élelmiszerként vagy takarmányként felhasználható termékek feldolgozására, jelölésére, importjára, forgalomba hozatalára. Az állattartás tekintetében a részletes szabályok a lófélék, szarvasmarhafélék, juhok, kecskék, sertések, tojó és húshasznú tyúkok, kacsák és libák tekintetében részletesek, a többi állatfaj esetén általánosak. Nem tartozik a rendelet hatálya alá a közétkeztetés, az öko növényi vagy állati eredetű textíliák (gyapot, len, kender, gyapjú, toll) előállítása, és nem szabályozza az öko (vagy bio vagy ökológiai) megnevezés cégnévben történő használatának szabályait.

Az EU jogszabályok hatálya alatt álló, de részletesen nem szabályozott területek közül a tanúsítóknál léteznek a NÉBIH által elismert magán előírások a következő területekről:

- Strucc-, emu- és nandutartás
- Vadaskerti vadtartás
- Nyúltartás
- Japán fürj
- Kedvtelésből tartott állatok eledele

Az EU jogszabályok által nem szabályozott közétkeztetésre (a tanúsító szóhasználata szerint tömegétkeztetés) és kozmetikumok előállítására a magán előírásokat szintén az elismert

[19] Bár a helyben megtermelt és elérhető élelmiszerekre vonatkozó előírás már 2022. január 1-től érvényesül, a fokozatosság jegyében ekkor még csupán 60%-ban kell teljesülnie, 2023. január 1-től pedig ez az érték 80%-ra emelkedik.
[20] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:02007R0834-20130701&from=EN
[21] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008R0889-20210101&from=EN
[22] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02008R1235-20210318

tanúsító szervezetek (Biokontroll Hungária Nonprofit Kft., Bio Garancia Magyarország Kft.) készítették.

- Már kihirdetésre került a 834/2007 EK rendeletet felváltó, **új öko rendelet:** az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/848 rendelete (2018. május 30.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről[23]. és a részletszabályokat tartalmazó kapcsolódó felhatalmazáson alapuló vagy végrehajtási rendeletei is (ld. 2. melléklet), **amelyek 2022. január 1-jétől alkalmazandók.**

Az új öko rendelet legfontosabb újdonságai:

- Kibővül a tanúsítható termékek köre
- Lehetőséget ad a csoportos tanúsításra
- Felmentést ad az ellenőrzés alól a közvetlenül végfelhasználók részére ökoterméket előállítók részére (de ehhez tagállami szabályozás szükséges: 2018/848 EU rendelet 35 cikk (8) bekezdés)
- Új tanúsítványforma, elektronikus tanúsítás bevezetése
- A derogációk, elsősorban a nem ökológiai vetőmag használatának kivezetése
- Ökológiai fajta és ökológiai heterogén szaporítóanyag bevezetése.

Az ökológiai gazdálkodást szabályozó EU rendeleteket egy nemzeti jogszabály, a 34/2013 (V.14.) VM rendelete[24] a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai gazdálkodási követelmények szerinti tanúsításáról, forgalmazásáról, jelöléséről és ellenőrzésének eljárásrendjéről szóló rendelet egészíti ki.

Ellenőrzés és tanúsítás

Magyarországon az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvényben az Országgyűlés az ökológiai termeléssel kapcsolatos felügyeleti feladatok ellátását az élelmiszerlánc-felügyeleti szervre ruházta. A 34/2013. (V.14.) VM rendelet írja le a NÉBIH, a kormányhivatalok, a tanúsító szervezetek feladatait, jogait, az ökológiai gazdálkodás ellenőrzésével és tanúsításával, továbbá az ellenőrzési rendszer működésével kapcsolatos eljárásrendet. Az ellenőrzési feladatok bizonyos jogszabályban meghatározott körét a NÉBIH a tanúsító szervezetekhez delegálja. A NÉBIH ismeri el a tanúsító szervezeteket, évente felülvizsgálja tevékenységüket, kezeli az öko vetőmag adatbázist. A tanúsító szervezet a 2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről 47/A. § (2) bekezdése szerinti integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv (a továbbiakban: többéves terv) elkészítésekor együttműködik a NÉBIH-el, a tanúsító szervezet a többéves terv kockázat alapú megközelítésre vonatkozó alapelveihez igazodó kockázatelemzés és értékelés alapján éves tervet készít. A tanúsító szervezetek akkreditációját a Nemzeti Akkreditációs Hivatal végzi. Az ellenőrzési rendszer részletes leírását a 3. melléklet tartalmazza

Szaktanácsadási rendszer

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) az agrárgazdasági tevékenységet végzők önálló jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati és közfeladatokat ellátó köztestülete. A NAK jelenleg 9 országos osztállyal rendelkezik (Szántóföldi növénytermesztési és beszállító-ipari osztály, Kertészeti és beszállító-ipari osztály, Állattenyésztési és beszállító-ipari osztály, Élelmiszer-feldolgozási osztály, Agrár- és élelmiszer-kereskedelmi osztály, Kistermelői, együttműködés és helyi kezdeményezések osztály, Erdő- és vadgazdálkodási osztály, Fiatal gazda és innovációs osztály, Környezeti, vízgazdálkodási és fenntarthatósági osztály). Ökológiai termeléssel foglalkozó önálló osztálya nincs.

[23] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:02018R0848-20201114&from=EN
[24] https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300034.vm

A NAK működteti az Országos Szaktanácsadási Központot (OSzK), ami koordináló, nyilvántartó és ellenőrző szerepkört tölt be a hazai mezőgazdasági szaktanácsadási rendszer (MSzR) feladatai és szereplői között. Feladatait a 16/2019. (IV.29.) AM rendelet, valamint a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló 2012. évi CXXVI. törvény, 15/B. paragrafusa határozza meg. Operatív feladatait a NAK saját szervezeti keretein belül látja el. A Vidékfejlesztési és Szaktanácsadási Igazgatóság Szaktanácsadási csoportja tartja nyilván, képzi és vizsgáztatja a szaktanácsadókat. A NAK tematikus kiadványaival valamennyi élelmiszergazdasági szereplőt elér. Ökológiai gazdálkodás szakterületen 467 szaktanácsadót tart nyilván: 410 szántóföldi növénytermesztés, 340 kertészet, 182 állattenyésztés szakterülettel. Ugyanakkor **a regisztrált szaktanácsadók többsége a gazdálkodók támogatásokhoz kapcsolódó adminisztratív kötelezettségeit és pályázati lehetőségeit segíti**. **A termeléssel kapcsolatos szakmai szaktanácsadással elenyésző hányaduk foglalkozik.**

Szakmai (középfokú és technikus) képzés

A képzési jegyzékben az elmúlt időszakban jelentős átszervezések történtek. A korábbi OKJ szakképesítések (pl. biotermelő) megszűntek, helyüket a Szakmajegyzék szerinti szakmák vették át. A szakmacsoportok is módosításra, összevonásra kerültek, az alapszakmák száma jelentősen csökkent. A Mezőgazdaság és erdészet szakmacsoporton belül a Gazda, a Kertész, Kertésztechnikus, Mezőgazdasági gépész, Mezőgazdasági gépésztechnikus, Mezőgazdasági technikus, illetve Erdőművelő-fakitermelő, Erdésztechnikus, Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus szakmák tanulhatók duális képzés keretében. A Szőlész-borász képzés további 17 szakma mellett az élelmiszeripar szakmacsoporton belül van.

A képzési és kimeneti követelmények a Mezőgazdaság és erdészet szakmacsoporton belül érintik az ökológiai termelés kérdéskörét, de az élelmiszer szakmacsoporton belüli szakmák (pl. Pék, Kistermelői élelmiszer-előállító) nem. Ugyanakkor megemlítendő, hogy az agrár szakképzést folytató szakgimnáziumok többsége tagja a Magyarországi Ökoiskola Hálózatnak, így egészintézményes fenntarthatóságra nevelést folytat. A fenntartható gazdálkodás része a Nemzeti alaptantervnek és a kerettanterveknek, így ezekben az intézményekben – ha nem is szakmai és gyakorlati, de – alapvető ismereteket minden bizonnyal szereznek az ökológiai gazdálkodással kapcsolatban a tanulók.

A 2020/2021-es tanévben a Mezőgazdaság és erdészet szakmacsoporton belül a felsorolt képzések Magyarország területén több helyszínen is választhatók.

7. táblázat: Mezőgazdaság és erdészet szakmacsoport szakmái, képzési helyszínei[25]

	Képzési helyszín	
Szakma	Iskolarendszerű képzés	Felnőttképzés
Gazda	41	1
Kertész	45	1
Kertész technikus	26	1
Mezőgazdasági gépész	43	2
Mezőgazdasági gépésztechnikus	30	1
Mezőgazdasági technikus	33	-
Szőlész-borász	7	2

Felsőoktatás

A felsőoktatásban az agrár-képzésben végezhető alapképzés, osztatlan mesterképzés, felsőoktatási szakképzés, mesterképzés. A 2020. évi felsőoktatási tájékoztató szerint 24 helyszínen terveztek agrár-felsőfokú képzést indítani. **Az ökogazdálkodás oktatása nem**

[25] https://szakkepzes.ikk.hu/#terkep; https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=595

képezi mindenhol részét a tantervnek, oktatási anyagnak. Az ökológiai gazdálkodás elméleti és gyakorlati oktatásának mélysége és színvonala a képzési helytől és szaktól függően igen eltérő. Ökológiai gazdálkodó mérnökképzés a Széchenyi István Egyetemen valósul meg. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) jelenleg akkreditáltatja újra ezt a képzését. A képzési helyszínek és szakok áttekintését szintén a 4. melléklet tartalmazza. Ökológiai tanüzemmel több agrár-felsőoktatási intézmény is rendelkezik, többek között a MATE (soroksári és gödöllői helyszíneken), a Debreceni Egyetem (DE) és Nyíregyházi Kutatóintézete, a Nyíregyházi Egyetem és a Széchenyi István Egyetem. Ugyanakkor e tanüzemek infrastrukturális állapota, humán erőforrás ellátottsága és kutatási kihasználtsága messze nem kielégítő.

Támogatási rendszer

Jelenlegi ökogazdálkodási támogatási programok:

- Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (VP-4-11.1.-11.2.-15), továbbiakban: ÖKO VP 2015
- Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (VP-4-11.1.-11.2.-18), továbbiakban: ÖKO VP 2018
- 2022. január 1-étől elindult az Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (VP4-11.1.1-11.2.1-21), továbbiakban: ÖKO VP 2021, hároméves kötelezettségvállalással, **átlagosan mintegy 74 százalékkal magasabb támogatási összegekkel.**
- (2022 január 1-étől **az ÖKO VP 2018 résztvevői szintén az emelt támogatási szinteket kapják.**)

Fontos megemlíteni továbbá, hogy az ökológiai gazdálkodást folytatóknak automatikusan jár a Zöldítési támogatás (10/2015. (III. 13.) FM rendelet az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről), amennyiben a gazdálkodó területe nem vesz részt VP AKG vagy ÖKO programban.

Az öko ültetvények mintegy 70%-a az ÖKO VP programokból finanszírozott, a gyepeknél 55%, a szántók esetén 61% az arány, de a zöldségfélék esetén csak 33%. Mind ehhez meg kell említeni, hogy míg az AKG ültetvényprogramba az egyes fajokhoz az ültetvény korával kapcsolatos korlátokat építettek be, így ösztönözve az ültetvénykorszerűsítést, addig **az öko ültetvény programba ilyen korlát nem került bele**.

8. táblázat: Az ökológiai gazdálkodásba vont területek támogatása 2020-ban az ÖKO VP programokból[26]

	ÖKO VP 2015 támogatott terület (ha)	ÖKO VP 2018 támogatott terület (ha)	5 éves programban nem támogatott terület nagysága (ha)	Öko terület nagysága (ha)
Összes ökológiailag művelt terület	80 738	94 608	127 836	303 190
Szántóföldi növénytermesztés	37 679	26 199	40 010	103 888
-amelyből friss zöldségfélék	799	640	3 321	4 760
Állandó gyep	36 962	64 343	83 478	184 783
Ültetvények	6 097	4 066	4 348	14 511

[26] MÁK adatközlés (2020)

A 2014-2020-as VP záró értékelő jelentése[27] alapján elmondható, hogy az öko támogatási rendszer összeségében a nagyobb területeken gazdálkodókat segítette jobban: az ökológiai gazdálkodást támogató pályázatok kifizetése esetén a támogatások 55,2 százaléka a méret szerinti első tíz százalékhoz (315 gazdasághoz), 72 százaléka az első ötödhöz jutott. Az AKI Tesztüzemi rendszerében részt vevő gazdaságok adatai alapján az ÖKO VP programból finanszírozott gazdaságok esetén az egy üzemre jutó szántóterület és állategység nagyobb, mint a támogatást nem kapó üzemek esetén, és ezzel együtt a támogatáshoz hozzájutó üzemek jövedelmezősége is magasabb. Ugyanakkor az ellenőrzési díj számítása minden üzem esetében azonos, hektár alapú. Mindez azt is jelenti, hogy a minimális ellenőrzési díj (75 000-94 000 Ft + ÁFA) a rövid ellátási láncban, közvetlenül a fogyasztók, végfelhasználók részére termelő, támogatási rendszerben nem részt vevő vegyes kisüzemek számára aránytalanul nagyobb terhet jelent.

A mezőgazdasági termelők elöregedése nemcsak hazai, hanem nemzetközi szinten is probléma. A KSH 2020-as Agrárcenzusa[28] szerint **a mezőgazdasági üzemek irányítóinak mindössze 10%-a volt 40 év alatti**. Az EU mezőgazdasági támogatásainak egyik célja a fiatalok ösztönzése, hogy mezőgazdasági tevékenységüket elindítsák, ezért az EMVA forrásokból a fiatal gazdálkodók a vállalkozásuk létrehozásához támogatást, majd kiegészítő jövedelemtámogatást kapnak és képzéseken vehetnek részt. A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Fiatal Gazda Alprogram értékelési jelentés szerint[29] 2020-ban a KAP I és II pillérjéből összesen 19 201 fiatal gazdálkodó kapott támogatást. A fiatal gazdálkodók az innovatív technológiák bevezetését jellemzően a többletpontok miatt vállalják, viszont **az ökológiai gazdálkodást csak három százalékuk vállalta**. A jelentés szerint **a precíziós gazdálkodásra vagy az ökológiai gazdálkodásra történő átállást a fiatal gazdálkodók negyede tervezi a következő hét évben**. Ők az átlagnál képzettebbek, inkább férfiak, és inkább nagyobb területeken (50 ha felett) gazdálkodnak. Az ökológiai gazdálkodást tervezők egyéb állatfaj (nyúl, méh) tartását is tervezik.

Az ökológiai termékek feldolgozására jelenleg nincsen célzott támogatási program. A betakarítást követő, posztharveszt tevékenységet végző, valamint feldolgozó vállalkozások a fejlesztési támogatások elbírálása során plusz pontot kapnak, amennyiben ökológiai tanúsítvánnyal is rendelkeznek, de ennek mértéke arányaiban olyan elenyésző a többi pontszámhoz képest, hogy gyakorlati jelentősége nincsen. **Jelenleg nincs olyan termékpálya fejlesztést elősegítő támogatás, amely az ökológiai élelmiszerfeldolgozást (és ezzel együtt a hazai értékesítést) motiválná.**

A **Magyar Államkincstár** (MÁK), mint kifizető ügynökség felelős az ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódó jogcímeken kifizetett támogatások jogszerűségéért. A támogatási rendszerről további információ az 5. mellékletben található.

Az ökológiai termékek népszerűsítése

A Magyar Kormány által, 2016-ban alapított Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft. (AMC) a közösségi agrármarketing tevékenységét és agrártermékek promócióját önállóan látja el az Agrárminisztérium irányítása alatt. Promóciós portfóliójuk részét képezi többek között a Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) védjegyrendszer népszerűsítése; különböző termékpálya

[27] ZÁRÓ ÉRTÉKELÉSI JELENTÉS a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tematikus értékelésére vonatkozóan A természeti hátránnyal érintett területek kompenzáció kifizetésére, az agrárkörnyezetgazdálkodásra és ökológiai gazdálkodásra vonatkozó intézkedések hatásainak vidékfejlesztési szempontú vizsgálata

[28] https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/ac2020/elozetes_adatok/index.html#/mezogazdasagi-munkaero-graf

[29] ZÁRÓ ÉRTÉKELÉSI JELENTÉS a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tematikus értékelésére vonatkozóan Fiatal Gazda Alprogram eredményessége

kampányok (pl. alma, meggy, dinnye, sertés, mangalica, baromfi, tojás, tej, hal, méz, nyúl, juh); 2020-tól pedig a közösségi bormarketing is.[30]

Az 1402/2015. (VI. 19.) Korm. határozattal elfogadott, a komplex élelmiszeripart lefedő, **Magyarország közép- és hosszú távú élelmiszeripari fejlesztési stratégiája** a belső piac védelmének és az egészségesen táplálkozó fogyasztó edukálásának egyik eszközeként az **ernyővédjegy** (közös védjegy) létrehozását említi. Ennek az általánosan megfogalmazott célnak tartalommal való feltöltése történt meg a Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) - minőségrendszer létrehozásával, amely az első elismert nemzeti minőségrendszer, melyet az EU is notifikált. A KMÉ-védjegy és arany fokozata elnyerésének feltétele, hogy a kötelezően teljesítendő kritériumok mellett, a választható elemek közül, amelyek között szerepel az ökológiai gazdálkodás is, kategóriánként legalább egyet teljesítenie kell az előállítónak. A KMÉ-védjegy termékleírásaiban ugyan szerepet kapnak fenntarthatósági szempontok, de jelenleg nincs az ökológiai gazdálkodásból származó termékeket megkülönböztető termékleírása, védjegye (mint amilyen például Ausztriában az AMA Biosiegel,[31] vagy Németországban a Bio-siegel[32]). Ugyanakkor, ahogy az osztrák AMA ernyő-védjegy alatt az AMA-Biosiegel, a KMÉ alatt is létrehozható egy ÖKO-KMÉ védjegy**,** amely – a már létező minőségrendszereket tovább erősítve – a bio termékek közül kiemeli a magasabb minőséget.

A Nemzeti Parki Termék esetén követelményként a nemzeti park területén lévő Natura 2000, illetve védett természeti területeken végzett gazdálkodás szerepel és a terméknek a fenntartható fejlődés elveihez mindenkor igazodnia szükséges. A pályázatok bírálatánál vizsgálják a termék előállításának módját, köztük azt is, ha az minősített ökológiai gazdálkodásból származik, valamint a termék összetevőket, azonban ugyan úgy, mint a KMÉ-nél nem rendelkezik az ökológiai gazdálkodásból származó termékeket megkülönböztető termékleírással.

Összességében a szakmai szervezetek és az Állam által bejegyzett védjegyek[33] **feltételrendszerében szinte egyáltalán nem érhető tetten az adott élelmiszer termeléséhez kapcsolódó konkrét fenntarthatósági követelmény.**

Az ökológiai termékek népszerűsítését jelenleg jellemzően nonprofit szervezetek, magánvállalkozások és lelkes magánszemélyek végzik, többnyire szűk anyagi keretekkel, elsődlegesen online formában. Kiemelendő, hogy nemcsak az ökológiai termékek fogyasztói népszerűsítése, de az ökológiai gazdálkodásnak, mint termelési rendszernek a bemutatása sem jelenik meg jelenleg a hazai agrárpromócióban.

Az ökológiai termékek piacának alakulása, import-export adatok

Pontos adatok a korábbi évekhez hasonlóan nem állnak rendelkezésre az öko ágazat piaci folyamatainak bemutatására. Továbbra is fennáll, hogy a Magyarországon előállított biotermékek nagy része, **becslések szerint közel 80%-a feldolgozatlanul exportra kerül** (EU tagállamai: Ausztria, Németország, Olaszország, valamint Svájc felé). **Feldolgozott élelmiszerek** esetén (például sütőipari termékek, borászati termékek, zöldség és gyümölcs készítmények) más országok, például **skandináv államok, Franciaország** is fontos piac. A hazai ökológiai élelmiszerfogyasztás **csekély, de a szupermarketek és drogéria üzletek kínálatában egyre növekszik a folyamatosan vagy időszakosan elérhető biotermékek kínálata.** Kiemelkedő a hazai on-line élelmiszerkereskedelem gyors bővülése, ahol az ökológiai termékek választéka kifejezetten magas. A hazai fogyasztás minden bizonnyal növekszik, ezt legjobban az importtal foglalkozó vállalkozások számának emelkedése mutatja

[30]https://www.amc.hu/belfoldi-rendezvenyek-esemenyek/nagyobb-hangsulyt-kap-es-erosodik-az-allami-bormarketing-tevekenyseg/710/

[31] https://bioinfo.at/bio-siegel/ama-biosiegel

[32] https://www.oekolandbau.de/bio-siegel/info-fuer-unternehmen/

[33] https://portal.nebih.gov.hu/kepes-vedjegy-kereso

(2019-ben 44 ilyen vállalkozás volt, az import ebben az esetben az EU tagállamain kívülről származó importot jelenti).

Az öko élelmiszerek – prémium szintet képviselő áruk és korlátozott hazai elérhetőségük miatt – jelenleg mindazonáltal csak a lakosság szűk rétege számára hozzáférhetőek. Hozzájárul a magas árakhoz, hogy a termelők nem, vagy kevésbé hajlandók az általában export-orientált értékesítési csatornáikon változtatni. Az öko zöldség és gyümölcs termékek részben közvetlenül kerülnek a fogyasztókhoz (ld. kosárrendszerek, termelői piacok), elenyésző a nagykereskedőkön keresztüli értékesítés. Ennek oka egyrészt a legtöbb bio zöldségtermelő üzem termelési szerkezete, tehát hogy sok, akár 10-30 féle növényt termelnek 30-40 héten keresztül, másrészt ezen üzemek manufakturális léptéke. Márpedig a szupermarketekbe és diszkontláncokba való bekerülés jelentősen emelni tudná a friss hazai bio zöldség és gyümölcs fogyasztást. A szupermarketek és diszkontláncok **a beszállítóktól ágazat-specifikus, harmadik fél által végzett tanúsítást kérnek**, a zöldség-gyümölcs ágazat esetén GLOBALG.A.P. tanúsítást, amely a jelenlegi öko zöldség és gyümölcs termelők elenyésző részénél fordul elő (jellemzően: TÉSZ tag almatermelőknél, esetleg bodzatermelőknél, export-orientált spárga, gomba és édesburgonya termelőknél és egy-egy zöldségtermelőnél).

További nehezítő körülmény a biotermékek árképzésében az élelmiszerek magas ÁFA kulcsa: a tenyészállatok, élő állatok (szarvasmarha, kecske, juh, sertés és baromfi, valamint hal), a tej, tojás, a sertés tőkehús, az élelmezési célú baromfihús, valamint a sertés és baromfi élelmezési célú vágási melléktermék és belsősége (máj, zúza stb.) ÁFÁ-ja kedvezményes, 5%-os, továbbá egyes élelmiszerek – így az ízesített tej, egyes tejtermékek, pékáruk (kenyér, kifli, zsemle stb.), gabonapehely stb. – ÁFA kulcsa pedig 18%, minden más élelmiszeré 27%.

3.4. Nemzeti Akcióterv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2014-2020) értékelése

A Nemzeti Akcióterv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2014-2020) című dokumentumban meghatározott indikátorok a 9. táblázatban láthatók. Az öt indikátor közül 2020-ban az ökológiai gazdálkodásba vont területek nagyságát illetően **a 350 000 hektáros területnagyság 86%-ban teljesült, a méhcsaládok száma a célul kitűzött 25 000 közel kétszerese**. **Ezzel szemben az ökológiai állattartás, valamint az állati termék feldolgozottságára vonatkozó célok teljesítésétől messze van az ágazat, és egyelőre ugyanígy elmaradt a közétkeztetéssel kapcsolatosan kitűzött célok megvalósítása.**

9. táblázat: Nemzeti Akcióterv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2014-2020) c. dokumentumban lefektetett indikátorok mérése és teljesülése[34]

Indikátor	Mérés	Teljesülés
A biogazdálkodás területe	**A biogazdálkodásba vont terület nagysága legalább a duplájára emelkedik (350 ezer hektárra)**	2020-ban az ökológiai gazdálkodásba vont területek nagysága **301430,4 ha** volt.
Az ökológiai állattartás sűrűsége	**Az ellenőrzött állatállomány legalább megkétszereződik, 0,3 állategység /ha**	A gyepterületekre vetítve a legeltethető öko állatlétszám mennyisége: **0,15 ÁE/ha. A teljes mezőgazdasági területre vonatkoztatva az állattartás sűrűsége 0,1 ÁE/ha alatt van.**
Állati termék feldolgozottságá-nak aránya	**Vágópontok kialakításának ösztönzése; legalább 40 km-es körzeten belül egy kialakítása**	**Hús és állati termék előállítással, ideértve a vágóhidakat, feldolgozó és csomagoló üzemeket, 2020-ban 15 vállalkozás foglalkozott.** A vágóhidak és vágópontok számával kapcsolatos cél tehát **nem teljesült**,

[34] Az indikátorok teljesülését a MÁK adatközlésből az ÖMKi állította össze (2020)

		különösen azt figyelembe véve, hogy a vágóhidak specializáltak, azaz jellemzően 1 fajt vághatnak. Így országosan valószínűleg 1-3 ökológiai marha, ugyanennyi sertés, juh és kecske, baromfi (tyúk, vízi szárnyas) vágással foglalkozó létesítmény lehet.
Az ökológiai méhcsaládok száma	**Az ökológiai méhészetbe vont méhcsaládok száma legalább 25%-kal növekszik, 25 000 db méhcsaládra**	A méhcsaládok száma 2019-ben **41 764 volt**, ezzel a célérték majdhogynem duplája teljesült.
Közétkeztetés	**Az oktatási, szociális és egészségügyi intézményekben bio alapanyagok felhasználása legalább 30%-ban.**	**Nincs adat** a felhasznált bio alapanyagokról, de valószínűsíthető, hogy a cél **nem teljesült.**

Összességében elmondható, hogy a 2014-2020-as Nemzeti Akcióterv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért célkitűzései részben teljesültek, annak ellenére, hogy átfogó szakpolitikai megvalósításához és monitoringjához nem álltak rendelkezésre a szükséges szervezeti és pénzügyi feltételek. **A KAP felhívásokkal való eseti összehangolás segítette egyes célkitűzések megvalósítását, de ennek szisztematikussága és szakmai előkészítése javításra szorul.**

3.5. SWOT-elemzés a hazai ökológia gazdálkodás helyzetéről

Az előző, 2014-2020 közötti időszakra készített ökogazdálkodási akcióterv SWOT analízisének megállapításai részben ma is helytállók, ugyanakkor mind a hazai mind a nemzetközi környezet változott, csakúgy, mint a hazai társadalom gondolkodásmódja.

SWOT-elemzés a hazai ökológiai gazdálkodás helyzetéről

Erősségek

- Jelentősebb kedvezőtlen megítéléstől mentes tanúsítási rendszer (kiskereskedelmi forgalmat elérő áruhamisítás jellemzően nincs)
- A fenntartható gazdálkodási rendszerekre nyitott, nemzetközi környezetben tájékozott, motiválható, tanulásra és önképzésre fogékony fiatal (potenciális) gazdálkodói és fogyasztói generáció jelenléte
- GMO mentesség (alaptörvény, moratórium)
- Rövid ellátási láncok egyre nagyobb hazai elterjedése
- Ökológiai termelés kutatására nyitott fiatal kutatók (doktorandusz jelöltek) jelenléte
- Élenjáró kutatóműhelyek pl. a tápanyagpótlók és növényvédő szerek fejlesztése terén, és nemzetközileg elismert hazai ökológiai mezőgazdasági kutatás
- Erős hazai érdekképviselet az ökogazdálkodás terén nemzetközi fórumokon pl. BIOEAST kezdeményezés, IFOAM Organics Europe
- Bejáratott külpiacok: a magyar biotermékek külpiaci megítélése jó
- Földrajzi elhelyezkedésünk az ökológiai felvevőpiacok szempontjából nagyon előnyös
- A világpiacon a fogyasztói érdeklődés a biotermékek iránt folyamatosan és dinamikusan növekszik
- Az ökológiai gazdálkodás jól illeszkedik több agrár- és más közpolitikai célhoz (Farm2Fork, Green Deal, foglalkoztatottsági szint fenntartása, vidéki népesség megtartása, multifunkcionális mezőgazdaság, egészséges táplálkozás, ökoturizmus)
- A hazai öko támogatási rendszer stabil és ösztönző
- A fenntarthatóság a hazai szabályozó rendszerekbe beépült elem, és ezen belül a fenntarthatóságra nevelés minden releváns stratégia és szakpolitikai dokumentum része.
- A fenntarthatóságra nevelés kompetenciái mind a tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiben, mind a pedagógus minősítési rendszer kritériumaiban szerepelnek.

- Emellett Magyarországon 21 éve működik az egészintézményes fenntarthatóságra nevelés folytató iskolák kiválósági hálózata, az EMMI által koordinált Magyarországi Ökoiskola Hálózat, valamint 15 éve ennek ikerintézménye, az Agrárminisztérium által koordinált Zöld Óvoda Hálózat, amelyeknek az érintett magyarországi köznevelési és szakképzési intézmények egyharmada a tagja.
- A Magyarországi Ökoiskola Hálózat Ökoiskola cím kritériumai között szerepel a tudatos élelmiszerfogyasztásra nevelés, az élelmiszerpazarlás megelőzése, a helyi, a méltányos kereskedelemből és ökológiai gazdálkodásból származó termékek előnyben részesítése.
- A fenntarthatóságra nevelés a Nemzeti alaptaterv kiemelt pedagógiai céljai közé került. Az összes magyarországi köznevelési intézmény pedagógiai programja kötelező elemként tartalmaz környezeti nevelési helyi programot. A fenntartható gazdálkodás és a tudatos élelmiszerfogyasztás (más releváns fogalmak mellett) a Nemzeti alaptantev és az erre épülő kerettantervek több tantárgyában, több évfolyamán is szerepel tananyag tartalomként.
- Jól képzett, világszinten is elismert hatósági felügyeleti rendszer a vetőmagágazatban

Gyengeségek

- A termelési szerkezet arányai kedvezőtlenek (jellemző a párhuzamos gazdálkodás, magas a tanúsított és jelölt állati termékelőállítás nélküli öko gyeparány, magas a gabona export és alacsony a gabona-feldolgozottság, alacsony a bio zöldség-gyümölcs arány, az öko állatállomány létszáma alacsony)
- Az ökológiai vetőmaghasználat aránya alacsony. Hiányoznak a hazai előállítású, pannon ökorégióban nemesített fajták öko vetőmagjai. Nincs hazai ökológiai nemesítési program
- A külpiaci értékesítés aránya magas (80-85%), ez kiszolgáltatottságot jelent, ugyanakkor nem biztosítja a hazai igények helyi kielégítését
- A feldolgozottság aránya alacsony, a kiszállítás főként alapanyag és/vagy elsődlegesen feldolgozott formában történik
- A jövedelem arányához viszonyítva magasak az ellenőrzési költségek
- Az ellenőrzési rendszer további adminisztrációs terhet róhat a kisebb gazdaságokra
- Hiányzik a termelői együttműködés, a piaci koordináció, a termék integráció. Integráció helyett ma a felvásárló köztes szereplő léte a jellemző
- Az ágazati szereplők többsége (főként a kis- és közepes méretű üzemek) jelentős tőke- és infrastruktúra-hiánnyal küzd
- Bővült, de továbbra sem kielégítő a kommunikáció az ökogazdálkodásról a fogyasztók felé
- Bővült, de még mindig kevés és eseti projektfinanszírozáshoz kötött az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos kutatás-fejlesztés (technológia, piac stb.)
- Hiányzik az ökogazdálkodás koordinált oktatási és kutatási intézményi szervezettsége
- A képzésekhez szükséges gyakorlat-orientált tematikák és oktatók hiányoznak
- Hiányzik a naprakész, magas szintű termesztéstechnológiai szaktudás, úgy az induló gazdálkodók, mint a szaktanácsadók többségénél. A jelenlegi szaktanácsadási rendszer jellemzően adminisztratív támogatást tud adni
- Az öko termékek ára sokszor aránytalanul magas, csak szűk réteg számára elérhető
- Nem kielégítő az ökológiai gazdálkodás humán erőforrás-ellátottsága és koordinációja a közigazgatásban
- Hiányzik a nemzeti minőségrendszerbe tartozó öko védjegy (a hazai vezető védjegyprogram figyelembe veszi és értékeli az élelmiszer öko eredetét, de vizuálisan nem különbözteti meg az ökotermékeket)

Lehetőségek

- A termelési szerkezet átalakításához rendelkezésre állnak a feltételek
- A KAP zöldítését célzó kezdeményezések előtérbe kerülése itthon és az EU-ban lehetőséget teremt az öko ágazat bővülésére, a források összehangolt felhasználására

- A klímaváltozáshoz történő adaptáció, a talajok és a levegő, a biodiverzitás védelmének szükségszerűsége, hangsúlyosabbá válása felhívja a figyelmet a fenntartható mezőgazdaságra a társadalom szélesebb rétegeiben is
- Rövid ellátási láncok stratégiai jelentősége felértékelődik, megerősítésük a koronavírus-járvány után prioritássá válik (kosárrendszerek, termelői piacok, közétkeztetés)
- Nagy keresleti potenciál kihasználása a külpiacokon (az EU piacokon gyorsabban nő a biotermék fogyasztás, mint a termelés)
- Részpiaci előnyök kihasználása (pl. a bio méhészet több EU tagországban megvalósíthatatlan, ellenben Magyarországon már kialakult a gyakorlata)
- Foglalkoztatási potenciál (megváltozott munkaképességűek, hátrányos helyzetűek is foglalkoztathatók az ökológiai gazdálkodásban, képezhetők rá)
- A hazai mezőgazdaság genetikai bázisa gazdag (tájfajták, őshonos állatfajták), és a hagyományos gazdálkodás nyomai még fellelhetők, melyekből meríteni lehet a 21. századi megoldások kidolgozásához, figyelembe véve e lehetőségek korlátait is
- A precíziós gazdálkodás eszköztárának és a körforgásos gazdasági szemlélet lehetőségeinek kihasználása az öko ágazat fejlesztése, a hatékonyság növelése érdekében
- Új, nemzetközi piacokon is versenyképes, az öko ágazatot előmozdító folyamatok, termékek létrehozása (pl. az ellenőrzésben, tanúsításban, nyomon követhetőségben)
- K+F+I európai forrásainak bővülése, ökogazdálkodásra elkülönített 30% Horizon Europe agrárkutatási forrás minél sikeresebb hazai lehívása lehetőséget teremt a nemzetközi kutatási irányokba való erősebb bekapcsolódásra
- Éghajlat- és környezetvédelmi célokat szolgáló rendszerek (pl. agro-ökológiai alapprogram) keretében lefektetett támogatható tevékenységek bevezetése lehetőséget teremt a fenntarthatóbb gazdálkodási szemlélet terjedésére

Veszélyek

- A klímaváltozás és a csökkenő biológiai sokféleség mezőgazdasággal való összefüggésének meg nem értése vagy figyelmen kívül hagyása döntéshozói és össztársadalmi szinten
- Az ökológiai termeléssel kapcsolatos visszaélések megjelenése, amelyek ártanak az ágazat presztízsének (termékhamisítás, támogatással kapcsolatos visszaélés stb.)
- Az agrártársadalom döntéshozói az öko ágazatot kizárólag a rendkívül extenzív és elavult technológiákkal kapcsolják össze, és ez a rossz megítélés gátolja az ágazat fejlődését
- Külföldi bio – különösen feldolgozott – élelmiszerek nyernek teret a hazai élelmiszerpiacon, elégítik ki a növekvő hazai keresletet
- Nem érvényesül elég következetesen az ökoszisztémát károsító technológiák, döntések és támogatási irányok felszámolása és a „szennyező fizet” elv érvényesítése a mezőgazdaságban
- Túlszabályozás (egyre bonyolultabb uniós jogszabályi környezet) hátráltatja az ökogazdálkodás térnyerését
- A területnövelési célok és terület alapú támogatások háttérbe szorítják az ökogazdálkodás valós élelmiszertermelési céljait
- Intenzív inputanyag igényű rendszerekben is lehetőség van kizárólag biológiai növényvédelemmel termelt élelmiszerek előállítására (pl. talaj nélküli kertészeti termékelőállítás) és ez csökkentheti a biotermékek iránti keresletet
- A fogyasztók ismereteinek hiánya az ökológiai termelés előnyeiről

4. Cselekvési területek és tervezett intézkedések

<u>2027-re kitűzött jövőkép:</u> A hazai ökológiai ágazat keresleti és kínálati oldalának kiegyensúlyozott fejlesztése az ökológiai gazdálkodás alá vont területek arányának

megduplázásával és az ökológiai termékek népszerűsítésével, valamint a piaci növekedést biztosító és támogató környezet kialakításával.

A kitűzött jövőkép elérése érdekében **7 fő célterületet** határoz meg a jelen Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért 2022-2027, a kapcsolódó célszámokkal, építve az előző tervezési ciklus eredményeire és tapasztalataira. A célok nemcsak a kitűzött jövőkép megvalósulását és nyomon követhetőségét irányozzák elő, hanem egyben kijelölik jelen Cselekvési Terv főbb cselekvési területeit és a hozzájuk rendelt intézkedéseket is.

4.1. Ökológiai gazdálkodásra történő átállás segítése és a kínálat fellendítése

Az Európai Bizottság 2030-ra az EU agrárterületeinek 25%-os ökológiai átállítását tűzte ki célul, amihez Magyarország a jelenlegi 6,1%-os öko területarány 10%-ra bővítésével járul hozzá. Ágazati szakmai szervezetek bevonásával kell kidolgozni, hogy milyen, a támogatáspolitikai eszközökön túlmutató intézkedések szükségesek a 10%-os átállás eléréséhez, tiszteletben tartva az ökogazdálkodás alapelveit és elsődleges élelmiszertermelési célját. Mérlegelni kell, mely ágazatok öko részarányának fejlesztése célszerű és megvalósítható a hazai és világpiaci értékesítési lehetőségek tükrében és a meglévő agrárfejlesztési célokkal összhangban.

Kapcsolódó célterület: **1., 2., 3., 4., 6.**
EU Ökológiai Cselekvési Terv kapcsolódó intézkedései: **10., 11.**

Tervezett intézkedések:

- Az Agrárminisztérium **rendszeres szakmai egyeztetéseket tart** az érintett ágazati szervezetekkel (Magyar Biokultúra Szövetség és tagszervezetei, Biokontroll Hungária Nonprofit Kft., Bio Garancia Kft., Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet, Vetőmag Szövetég és Terméktanács, Gabonatermesztők Országos Szövetsége, FruitVeB, Baromfi Termék Tanács, Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács, Vágóállat és Hús Szakmaközi Szervezet és Terméktanács, Felelős Élelmiszergyártók Szövetsége stb.) **a KAP felhívások öko célértékekkel való összehangolása és a sikeres ökológiai átállási arány megvalósítása** érdekében 2022-től.
- Az Agrárminisztérium a mezőgazdasági termékekre és élelmiszerekre vonatkozó minőségrendszerek és az önkéntes mezőgazdaságitermék-tanúsító rendszerek nemzeti elismeréséről szóló 26/2018. (X. 1.) AM rendelet szerint – a KMÉ védjegyrendszer részeként – **elismer egy ÖKO-KMÉ védjegyet 2023-ig**, amely – a már létező minőségrendszereket tovább erősítve – ösztönzi a teljes átállást és **a bio termékek közül kiemeli a magasabb minőséget** (nemzetközi példák: osztrák AMA Biosiegel, német Bio-Siegel mintájára). A KAP vonatkozó támogatási felhívásaiban, így pl. a 2025-től induló ÖKO felhívásban, **az ÖKO-KMÉ védjeggyel tanúsított termelők magasabb egységtámogatási összegben részesülnek**.
- Az Agárminisztérium **kiemelten ösztönzi** (pl. jelentős pályázati plusz pontokkal) **az innovációra különösen fogékony gazdálkodói kört, a fiatal gazdákat**[35], továbbá a **friss zöldség és gyümölcs termelőket az ökológiai termék-előállításra,** illetve a **kisebb létszámú ökológiai állattartó telepek** átállítását segítő takarmány-integrációk kialakulását (pl. tej, sertés, tojás és húshasznú baromfi és kiskérődző vonalon), **2023-tól.**
- Az Agrárminisztérium **2025-ben** is meghirdeti a területalapú támogatást biztosító **ÖKO felhívást a gazdálkodók részére.**

[35] ZÁRÓ ÉRTÉKELÉSI JELENTÉS a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tematikus értékelésére vonatkozóan Fiatal Gazda Alprogram eredményessége

- Az Agrárminisztérium megbízásából, a NAK kiadásában **ágazat-specifikus technológiai útmutatók és tájékoztatók** készülnek 2022-től a gazdálkodók számára, melyek elősegítik a sikeres ökológiai átállást, az ökológiai állattartás, tápanyag-utánpótlás gyakorlatának elsajátítását, a tanúsított termék-előállítást, valamint tudatosítják az ökológiai gazdálkodás hozzájárulását a klíma-, biodiverzitás- és egészségvédelmi célokhoz.

Kimenetel:
- A KAP felhívások koordinációja a jelen Cselekvési Terv céljaival megfelelő társadalmi egyeztetéssel, hatékonyan megvalósul 2022-től.
- A hazai önkéntes tanúsítási védjegy bevezetése a KMÉ védjegyrendszer részeként és a támogatási rendszerbe való integrálása ösztönzi a gazdálkodókat a magasabb szakmai feltételek vállalására és a hazai termék-értékesítésre.
- Fiatal gazdák bevonása az ökológiai gazdálkodásba eredményesen megvalósul.
- Az ökológiai friss zöldség és gyümölcs, valamint az ökológiai állattenyésztés területén javul a horizontális és vertikális koordináció és bővül a kibocsátás.
- Ágazat-specifikus ökológiai technológiai kiadványok legalább öt tématerületre elkészülnek.
- Az ÖKO felhívások folyamatosan ösztönzik a hazai termelők ökológiai átállását, így hozzájárulva, hogy 2027-re Magyarországon a mezőgazdasági területek 10%-a ökológiai termelés alá kerüljön.

Indikátorok

Eredmény	Igazolás	Határidő
A KAP felhívások koordinációja a jelen Cselekvési Terv céljaival jól szervezett módon, hatékonyan megvalósul	célokkal harmonizált KAP támogatási felhívások listája, mint a Stratégiai Terv melléklete, nyilvánossá válik	2022-től folyamatos
Az ökológiai gazdálkodás alá vont területek aránya az összes mezőgazdasági területhez képest eléri a 10%-ot	nyilvános KSH adatsor, az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési- és szolgáltatási rendszer részeként elérhetővé válik	2027-ig
A KMÉ védjegyrendszer részeként létrejön az ÖKO-KMÉ tanúsító védjegy	bejegyzett védjegy, a feltételrendszerről elérhető szabályzat, működő saját honlap és ellenőrzési rendszer	2023 végéig
Ökoterméket előállító fiatal gazdák száma 2000-re emelkedik	nyilvános KSH adatsor, az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési- és szolgáltatási rendszer részeként elérhetővé válik	2027-ig
Ökológiai takarmányintegráció megvalósul: 2 db	bejegyzett, működő integrációk, az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési- és szolgáltatási rendszer részeként elérhetővé válik	2027-ig
ÖKO pályázati felhívás a gazdálkodók részére	hivatalosan meghirdetett (palyazat.gov.hu) pályázatok	2025.
Ágazat-specifikus technológiai útmutatók elkészülnek: min. 5 db	nyilvánosan elérhető és letölthető útmutatók	2022-től

4.2. Ökológiai termékpálya- és helyi élelmiszerrendszerek fejlesztése

Jelenleg a Magyarországon megtermelt öko élelmiszerek több mint 80%-a nyersanyagként, export piacokon értékesül. Ez egyrészt kedvezőtlen a hazai élelmiszergazdaság szereplői számára, hiszen a feldolgozatlan alapanyagok alacsony hozzáadott értékűek, másrészt az export-orientáltság kiszolgáltatottá teszi a termelőt, fogyasztói szempontból pedig gátolja a hazai előállítású, magas minőségű, fenntartható élelmiszerek elérhetőségét. Az elmúlt

időszakban, a koronavírus járvány tapasztalatai ugyanakkor rámutattak arra, mennyire fontos a fenntartható, helyi élelmiszerrendszerek kialakítása és megerősítése. **Emiatt szükséges a hazai előállítású ökológiai élelmiszerek helyi termékpálya-fejlesztése, a magas hozzáadott értékű ökotermék-kínálat bővítése és minél szélesebb körű elérhetővé tétele.**

Kapcsolódó célterület: **2., 3. és 7.**
EU Ökológiai gazdálkodási Akcióterv intézkedései: **3., 4., 8., 11., 12., 13., 16, 17**

I. Tervezett intézkedés: Ökotermékek piaci adatainak szisztematikus gyűjtése és az ökológiai értéklánc inputanyag ellátottságának biztosítása

- Az Agrárminisztérium megbízásából az Agrárgazdasági Intézet (AKI) kidolgozza az ökológiai termékek **piaci adatgyűjtési módszertanát** (hazai ökológiai alapanyagok és feldolgozott termékek, értékesített ökológiai élelmiszerek, inputanyagok stb. piaci adatgyűjtése) az **ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési, hozzáférési, szolgáltatási és tájékoztatási rendszer** részeként (ld. 5.1), **2022 végéig**.
- Az Agrárminisztérium **2023 első felében javaslatcsomagot állít össze az ökológiai értéklánc inputanyag ellátottságának és egységes elbírálási rendszerének biztosítása érdekében**, kiemelten kezelve az ökológiai vetőmagpiac és az ökológiai takarmány-hozzáférés hazai fellendítését, az ökológiai növényvédőszer és termésnövelő input anyagok egységes elbírálását, elérhetőségük és felhasználásuk ösztönzését, melyet az Agrárminisztérium megbízásából a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal **2024-ig megvalósít**.

Kimenetel:
- Folyamatos országos adatgyűjtés a hazai ökológiai termék-előállítás és fogyasztás piaci helyzetéről, mely megalapozza a szakpolitikai és piaci döntéseket.
- A hazai öko vetőmag ágazat export-orientáltsága csökken, a hazai öko vetőmag felhasználás aránya nő.
- A hazai ökológiai takarmány-ellátás növekszik.
- Egységes ágazati elbírálási rendszer és megjelenítési felület lép életbe az ökogazdálkodásban alkalmazható input anyagokról, beleértve a vetőmagokat is.

Indikátorok:

Eredmény	Igazolás	Határidő
Az ökogazdálkodás piaci adatgyűjtése megvalósul	Ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési- és szolgáltatási rendszer részeként nyilvánosan elérhetővé válnak a piaci adatok	2022 végéig
A Magyarországon megtermelt öko vetőmagok helyben értékesült aránya eléri legalább a 10%-ot	A piaci adatgyűjtés során megfigyelt és közzétett adatok	2027-ig
Az ökológiai értéklánc inputanyag elbírálási rendszere egyértelmű és egységes	Egyetlen hivatalos, nyilvánosan elérhető közzétételi felület lép életbe az ökogazdálkodásban alkalmazható inputokról (honlap/adatbázis)	2024-ig

II. Tervezett intézkedés: Magyarországon megtermelt ökológiai alapanyagok kínálat-bővülésének ösztönzése

- Az Agrárminisztérium a KAP vonatkozó felhívásai (pl. élelmiszerfeldolgozási beruházások felhívásai) által **20%-kal megnöveli** az **ökotermék-integrációban részt vevő termelők számát** 2027-ig.
- Az Agrárminisztérium támogatja a hazai **ökológiai termelői csoportok és TÉSZ-ek létrehozásá**t.

- Az Agrárminisztérium a NAK segítségével széleskörű tájékoztatást indít a **csoportos tanúsításban** rejlő lehetőségekről az érintett szereplők számára 2022 második felétől.
- Az Agrárminisztérium pontosítja a REL együttműködésekkel kapcsolatos követelményeket[36] és **támogatja az ökológiai rövid ellátási láncok** létrehozását, különös tekintettel az ökogazda-molnár-pék együttműködések és a közösség által támogatott ökológiai mezőgazdasági rendszerek (AMAP rendszerek) létrehozási és működtetési költségeit, 2027-ig.
- Az Agrárminisztérium ösztönzi **az ökológiai állati eredetű termék-előállítást** (pl. tejtermékek, méz, hal, hús, tojás), **különös tekintettel az öko gyepterületekhez köthető állattartás ökológiai minősítésére** (pl. istálló fejlesztések) és a **kiskérődzőkben** rejlő potenciál kiaknázására **2027-ig**.

Kimenetel:
- Az előállított öko alapanyagok volumene és piaci értéke jelentős növekedésnek indul.
- A hazai ökológiai alapanyag integrációk (gazdálkodókat összefogó termeltető és felvásárló szervezetek) résztvevői száma emelkedik.
- Létrejönnek ökológiai termelői csoportok és TÉSZ-ek.
- Az ökológiai rövid ellátási láncok száma nő.
- Az ökológiai állati eredetű termékek előállítása jelentősen kibővül.
- Az ökológiai gyepterületek többségén tanúsított biotermék-előállítás (állati termék: tej vagy hús) valósul meg.

Indikátorok:

Eredmény	Igazolás	Határidő
A helyben előállított öko alapanyagok volumene megduplázódik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
A hazai ökológiai alapanyagot előállító integrációkban részt vevő gazdálkodók száma min. 20%-kal növekszik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
Ökológiai rövid ellátási láncok száma legalább 5-re emelkedik	REL elismerések megtörténnek	2027-ig
Széleskörű tájékoztatás valósul meg a csoportos tanúsításról	elérhető útmutatók, online és offline tájékoztató anyagok, információs napok, webinárok	2022 második felétől folyamatosan
Az ökológiai termelői csoportok és TÉSZ-ek száma legalább 5-re növekszik	Öko TÉSZ és TCS elismerések megtörténnek	2027-ig
Az ökológiai állati eredetű termékek előállítása jelentősen kibővül: legalább 40 db 350 tojótyúknál kevesebbet tartó és 5 db 350 tojótyúknál többet tartó tenyészet ökológiai átállítása megvalósul. 50 db tejelő állomány és a hozzájuk kapcsolódó tejfeldolgozó átállítása megvalósul. Legalább 50 db, évi 5000 baromfit felnevelő húshasznú baromfi-tartó telep átállítása megvalósul	Öko tanúsító szervezetek és a NÉBIH adatszolgáltatása alapján, a kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig

III. Tervezett intézkedés: Hazai ökológiai alapanyag-feldolgozás ösztönzése

[36] ZÁRÓ ÉRTÉKELÉSI JELENTÉS a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tematikus értékelésére vonatkozóan A *Rövid Ellátási Lánc* (REL) Tematikus Alprogram értékelése

- Az Agrárminisztérium a konvencionális termékfeldolgozásra irányuló fejlesztésekhez képest 10%-kal magasabb támogatási intenzitással **ösztönzi a tanúsított öko élelmiszer-előállítást végző feldolgozó üzemek** számának **megduplázódását** 2027-ig.
- Az Agrárminisztérium létrehozza a **Legjobb hazai öko élelmiszer díj**at **az OMÉK keretében**, amit először a 2023-ban rendezett OMÉK-on ítél oda.

Kimenetel:
- A hazai alapanyagból készült feldolgozott ökotermékek piaci részesedése növekszik.
- Egyre több öko élelmiszer-fejlesztési projekt indul és ökotermékek feldolgozását végző hazai üzem létesül.
- A hazai ökológiai élelmiszer-feldolgozást rangos elismeréssel is jutalmazzák, ösztönzik az OMÉK Legjobb hazai Öko Élelmiszer Díj odaítélésével.

Indikátorok:

Eredmény	Igazolás	Határidő
A hazai alapanyagból készült feldolgozott ökotermékek piaci részesedése megduplázódik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
Ökotermékek feldolgozását végző hazai üzemek száma megduplázódik	A tanúsító szervezetek adatai alapján	2027-ig
Legjobb hazai Öko Élelmiszer Díj bevezetése az OMÉK keretében	kétévente odaítélésre kerül a díj	2023-tól

IV. Tervezett intézkedés: Hazai ökológiai élelmiszertermékek piacra jutási feltételeinek javítása

- Az Agrárminisztérium támogatja a tanúsított ökotermék-előállítók **egyéb minőségirányítási rendszerekhez** (IFS, BRC GLOBALG.A.P. stb.) való csatlakozását.
- Az Agrárminisztérium az élelmiszer-feldolgozást támogató pályázati kiírások keretében támogatást biztosít a **tanúsított ökoterméket előállító üzemek fenntartható csomagolástechnikai és logisztikai fejlesztéseihez és beruházásai**hoz az uniós Körforgásos Gazdasági Akciótervvel összhangban - 2023-tól.
- Az Agrárminisztérium pályázatot dolgoz ki 2023-ig és hirdet meg 2024-től a **Biorégió** cím elnyerésére.

Kimenetel:
- Élelmiszerláncokba beszállított hazai előállítású ökotermékek piaci részesedése növekszik (többen felelnek meg a beszállítóktól elvárt minőségirányítási követelményeknek).
- Fenntartható csomagolástechnikát bevezető ökotermék-előállító üzemek és logisztikai fejlesztést végrehajtó ökotermék előállítók száma jelentősen nő, ami hozzájárul ahhoz, hogy hazánkban a körforgásos gazdasági szemlélet szinergiában valósul meg az ökológiai termelési gyakorlattal.
- A hazai Biorégió jól körül határolt fogalommá válik és hivatalosan is bevezetésre kerül hazánkban.[37]

Indikátorok:

[37] A Biorégiók definícióját és kritériumait az intézkedéseknél feltüntetett pályázat fogja tartalmazni. (Példák Ausztriában: https://www.bio-austria.at/bio-konsument/bio-erleben/bio-freizeit/bio-regionen/ vagy Olaszországban: http://www.fao.org/agroecology/database/detail/en/c/1027958/)

Eredmény	Igazolás	Határidő
Élelmiszerláncokba beszállított hazai előállítású ökotermékek piaci részesedése megduplázódik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
Fenntartható csomagolástechnikát bevezető ökotermék-előállító üzemek száma meghaladja a 20-at	Pályázati eredmények nyilvános adatai	2027-ig
Logisztikai fejlesztést végrehajtó ökotermék előállító üzemek száma meghaladja a 20-at	Pályázati eredmények nyilvános adatai	2027-ig
Hazai Biorégiók száma legalább három	Elismerés odaítélése megtörtént	2027-ig

4.3. Ökológiai gazdálkodás és öko termékek marketing-kommunikációja és a kereslet növelése

Hazánkban még igen kicsi piaccal rendelkezik az ökológiai ágazat, becslések szerint csupán 0,5%-át teszi ki a teljes élelmiszerforgalomnak. **A fizetőképes kereslet is alacsony, hiszen jelenleg csak egy igen szűk réteg képes megfizetni az ökológiai termékek magasabb árát**. Ehhez hozzáadódik, hogy a hazai fogyasztók még mindig **kevés csatornán keresztül értesülnek a biotermékek és a biogazdálkodás előnyeiről**, amihez nagyban hozzájárul, hogy az élelmiszer-kereskedelemben nem, vagy csak korlátozott mértékben érhetők el a biotermékek. Ezért is kiemelkedő, hogy **2021-től az Európai Bizottság 49 millió eurós költségvetést különített el az ökológiai gazdálkodás népszerűsítésére** az agrárpromóciós támogatások keretében. Ez a forrás társfinanszírozza az ökológiai minősítéssel kapcsolatos népszerűsítő tevékenységeket és tájékoztató kampányokat, felhívva a figyelmet az ökológiai ágazat fontosságára, az általa előállított termékek kiemelkedő minőségére, ezáltal ösztönözve az ökológiai áruk iránti keresletet, és az ökogazdálkodásra történő átállást, ami Magyarország számára is kiváló lehetőség, hogy fellendítse a biotermékek hazai és export piacát.

Kapcsolódó célterület: **3. és 7.**
EU Ökológiai gazdálkodási Akcióterv intézkedései: **1., 2., 3., 4., 6., és 8.**

Tervezett intézkedések:

- Az Agrárminisztérium a **hazai agrármarketing keret felhasználása során kiemelt figyelmet fordít az ökológiai termékek promóciójára** 2027-ig.
- Az Agrárminisztérium – bevonva az ökoágazat szereplőit – kiterjedt, **országos promóciós kampányt indít 2027-ig** a hazai Cselekvési Terv, a hazai és EU-s termékcímkék/védjegyek, az ökológiai gazdálkodás és az ökotermékek népszerűsítése céljából.
- Az Agrárminisztérium **támogatja az ökológiai tanúsítás és a KMÉ védjegyrendszer részeként létrejövő ÖKO-KMÉ védjegy megszerzését és népszerűsítését** (ld. 5.2. intézkedési csomag) a minőségrendszerekhez való csatlakozás és a minőségrendszerek promóciója vonatkozásában.
- Az Agrárminisztérium a hazai élelmiszer kis- és nagykereskedő vállalkozások, éttermek, étkeztető cégek és egyéb érintett felek képviselőivel együttműködve kidolgoz **egy támogatási és kötelezettségvállalási rendszert az ökológiai termékek hazai forgalmazásának és értékesítésének növelése érdekében, figyelmet fordítva a bio élelmiszerek közétkeztetésben való felhasználására is,** az EU *Termőföldtől az asztalig Stratégia* és a *Körforgásos Gazdálkodás Cselekvési Tervvel* összhangban, 2024-ig.
- Az Agrárminisztérium a **hazai Biorégió címet, a nyertes Biorégiókat** és ökológiai termékeiket célirányos promócióban és támogatásban részesíti.

<u>Kimenetel:</u>

- A hazai ökológiai gazdálkodás és az öko termékek társadalmi és szakpolitikai ismertsége, elérhetősége és népszerűsége növekszik.
- A hazai ökotermék-piac részesedési aránya növekedésnek indul.
- A hazai és EU-s öko címkék/védjegyek társadalmi ismertsége növekszik.
- A vásárlók a hazai élelmiszerboltokban egyre nagyobb mértékben és egyre változatosabb ökológiai termékekhez jutnak hozzá, így az ökotermék-fogyasztás egy főre eső hazai átlagértéke emelkedik.
- A Biorégió cím bekerül a hazai és nemzetközi köztudatba, ezáltal ismertsége, presztízse és a Biorégiók turisztikai vonzereje is növekszik.

Indikátorok

Eredmény	**Igazolás**	**Határidő**
Hazai ökopiac részaránya a teljes élelmiszerpiacból 5%-ra emelkedik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
Hazai agrármarketing források felhasználásánál kiemelt figyelmet fordít az ökológiai termékek promóciójára	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően, hazai közösségi agrármarketing források és EU promóciós pályázat	2027-ig
Országos ökogazdálkodási promóciós kampány	eseménysorozat megvalósul, sajtóhírek, nyilvános részvételi és elérési adatok	2027-ig
Ökológiai élelmiszerek forgalmazását ösztönző támogatási és kötelezettségvállalási rendszer	Kidolgozott és nyilvánosan elérhető dokumentum	2024-ig
A hazai és EU-s öko címkék/védjegyek ismertsége legalább 10%-kal növekszik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
Ökotermék-fogyasztás egy főre eső hazai átlagértéke megduplázódik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
A Biorégiók országos ismertsége eléri a 40%-ot	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig

4.4. Ökológiai termékek zöld közbeszerzése

Az új EU Ökológiai gazdálkodási Akcióterv kiemelten kezeli a zöld közbeszerzések alkalmazását, illetve ezen belül is az ökológiai termékek közbeszerzésének növelését. Magyarország már a 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet értelmében bevezette, hogy a hazai közétkeztetésben előny a közbeszerzési eljárás során, ha a beszállító ellenőrzött ökológiai gazdálkodásból származó alapanyagokat biztosít. A rendelet jelenleg hatályos szabályai alapján az ösztönző hatás azonban csak korlátozott körben és mértékben érvényesül, hiszen **az ökológiai termék választása az ajánlatkérő részéről nem kötelező**, és választása esetén sincs megszabva a teljesítés elvárt minimum aránya. Ezzel együtt a zöld közbeszerzések hazai megvalósítása komoly kihívást jelent a szakemberek számára a jogszabályok újdonsága, az ökológiai termékek alacsonyabb ismertsége, nehezebb beszerezhetősége és magasabb ára miatt. Félő, hogy kellő koordináció és a közbeszerzés tárgyát képező termékekre/szolgáltatásokra vonatkozó környezetvédelmi követelmények hiánya miatt a közétkeztetésbe továbbra is nehezen kerülnek be a hazai ökotermékek. Ezért az Agrárminisztérium célja, hogy felhívja a figyelmet a hazai zöld közbeszerzésben rejlő lehetőségekre, különösen az ökológiai termékeket illetően, és hogy támogatási és oktatási eszköztárat állítson össze az öko élelmiszer-közbeszerzés széleskörű alkalmazása érdekében.

Kapcsolódó célterület: **4.**
EU Ökológiai gazdálkodási Akcióterv intézkedései: **3., 4.**

Tervezett intézkedések:

- Az Agrárminisztérium, a Miniszterelnökséggel és a Közbeszerzési Hatósággal közösen kidolgoz egy **nemzeti zöld közbeszerzési stratégiát 2023 végéig**, melyben e Cselekvési Terv céljával harmonizáltan beépíti, hogy az élelmiszereket érintő eljárások **20%-a irányuljon hazai ökológiai termékek beszerzésére**, valamint a kiválasztási és odaítélési kritériumokat is ennek megfelelően alakítja ki.
- A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal portálon elérhető országos online adatbázis[38] fenntartása és aktualizálása az ökológiai élelmiszerek előállítóiról a zöld közbeszerzés elősegítése érdekében az 5.1. Intézkedési Csomagban feltüntetett adatgyűjtési és szolgáltatási rendszer részeként.
- Az Agrárminisztérium kezdeményezi, hogy **a közétkeztetésben, kiemelten az oktatási, egészségügyi és közigazgatási intézményekben, a hazai ökológiai termékek beszerzése érje el a teljes élelmiszer közbeszerzések 20%-os arányát, amivel összhangban a normadíjak megemelésére is sor kerül**.
- Az Agrárminisztérium a Közbeszerzési Hatósággal közösen gondoskodik az érintettek körében (közigazgatási, oktatási, szociális, egészségügyi stb. intézmények) a **teljeskörű tájékoztatásról** és a **közbeszerzési szakértők továbbképzéséről**, kiemelten a zöld közbeszerzési eljárások ökológiai termékbeszerzésre irányuló feltételeit illetően**.**

Kimenetel:

- Megnövekszik a hazai zöld közbeszerzések használata az érintettek körében.
- Az érintett szereplők megfelelő információk és tájékoztatás birtokában jobban ismerik és alkalmazzák a zöld közbeszerzési lehetőségeket és annak ökológiai gazdálkodást ösztönző elemeit.
- A közétkeztetés szerves részévé válik az ökológiai élelmiszer és állandó kínálatában szerepelnek a hazai ökológiai alapanyagokból készült ételek.

Indikátorok

Eredmény	**Igazolás**	**Határidő**
Nemzeti zöld közbeszerzési stratégia elkészül	Társadalmasított, elfogadott, nyilvánosan közzétett stratégiai dokumentum	2023-ig
Hazai ökológiai termékek beszerzésére irányuló zöld közbeszerzési eljárások aránya eléri a teljes élelmiszerre irányuló zöld közbeszerzés 20%-át	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
A közétkeztetésben a hazai ökológiai termékek mennyisége 20%-ra növekszik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
Hazai közigazgatási és közintézmények száma, melyek közétkeztetésükben ökológiai termékeket használnak 50 db-ra emelkedik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
Aktualizált lista az ökológiai élelmiszerek előállítóiról	Folyamatosan frissített online adatbázis a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal weboldalán	2022-től

4.5. Ökológiai gazdálkodásra irányuló kutatás, fejlesztés és innováció erősítése

[38] https://portal.nebih.gov.hu/kozetkeztetes/oko-termelok

Az EU ambiciózus törekvéseivel (átlagban 25% ökoterület-arány elérése 2030-ig), valamint a hazai ökoterületek növekedésével (Magyarország az ökológiai gazdálkodásba vont területek bővülését tekintve 2019-ben a 10. legdinamikusabban fejlődő ország volt a világon, illetve a 12. legnagyobb öko gyümölcsültetvény területtel rendelkező ország) a fenntartható gazdálkodást támogató kutatás-fejlesztés és innováció szerepe még inkább felértékelődik. **Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a hazai agrárkutatásokon belül az ökológiai gazdálkodás fejlesztésére,** az öko feltételrendszerhez igazodó, új, innovatív eszközök, módszerek, technológiák kialakítására és hatékony bevezetésére a gyakorlatba, valamint az ökogazdálkodást érintő társadalom- és gazdaságtudományi kutatások megvalósítására.

Cél tehát a hazai ökológiai mezőgazdasági kutatás-fejlesztés és innováció **országos szervezettségének megteremtése**, a nemzeti agrárkutatási forrásokon belül az **ökoterület-arányos KFI ráfordítás elérése**, a kutatást a gyakorlattal összekötő, az eredmények gyors hasznosulását és az AKIS rendszer hatékonyságát biztosító **„Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat** kialakítása, **az elnyert közvetlen brüsszeli forrású KFI projektek számának növelése**.

A szakképzés és az egyetemi képzések színvonalának emeléséhez pedig leginkább **a gyakorlati képzés színhelyének folyamatos infrastrukturális fejlesztésére**, új, innovatív eszközök, módszerek, technológiák alkalmazásának bevezetésére és a megvalósításhoz szükséges finanszírozási struktúra, forráskeretek és humán erőforrás biztosítása szükséges.

Kapcsolódó célterület: **5. és 7.**
EU Ökológiai gazdálkodási Akcióterv intézkedései: **18., 19., 20.**

I. Tervezett intézkedés: Az ökológiai mezőgazdasági kutatás-fejlesztés országos koordinációjának megteremtése

- Az Agrárminisztérium létrehozza az **Öko KFI** munkacsoportot **2022 első félévében**. Az munkacsoport feladata és hatásköre az ökológiai mezőgazdasági kutatás-fejlesztésben érintett hazai szereplők **együttműködésének előmozdítása, az ágazat KFI prioritásainak meghatározása** egy **stratégiai kutatási és innovációs agenda (ÖKO SRIA)** keretében, a megvalósításhoz szükséges **forráskeretek és finanszírozási struktúra** megadása, igazodva a már meglévő, szektorális és agroökológiai KFI SRIA dokumentumokhoz (pl. BIOEAST hazai és makro-régiós agroökológiai SRIA, Digitális Agrár Stratégia).
- Az Öko KFI munkacsoport 2022-től folyamatosan gondoskodik a **rendszeres kapacitásfejlesztő és ismeretátadó műhelymunkák** megszervezéséről (pl. élő laboratóriumi módszertan ismertetése, többszereplős megközelítés, agroökológiai átállás témakörökben), ami lehetővé teszi a hatékonyabb forráslehívást és a hazai, témában elnyert Horizont Europe pályázati források összege meghaladja a 10 millió eurót.
- Az Öko KFI munkacsoport 2022-2027 között **megduplázza a delegáltak számát a hazai és nemzetközi ökológiai KFI szakpolitikai érdekképviseletekben**, hogy a hazai ökológiai kutatás-fejlesztési érdekek hatékonyan érvényesíthetők legyenek az Európai Unióban (pl. BIOEAST, TP Organics, SCAR AKIS és SCAR AE keretében).
- Az Agrárminisztérium **2023-2027 között** is meghirdeti az **Európai Innovációs Partnerségek Operatív Csoportjainak** támogatását, amely keretében lehetőség lesz öko – innovációs együttműködések támogatására is **a gazdálkodók részére.**

Kimenetel**:**

- A hazai ökológiai gazdálkodással kapcsolatos kutatás és innováció egyre inkább teret nyer, a kutatási eredmények meghatározóvá válnak az agrárkutatáson belül.
- A hazai ökológiai kutatásban alapértelmezetté válik az inkluzivitás, az érintett szereplők egyre nagyobb arányban vonódnak be a kutatás-innovációba.

- Az ökológiai kutatás eredményei megalapozzák a hazai és nemzetközi agrár és agrárkutatási szakpolitikák irányát és intézkedéseit. Ezzel egyidőben Öko KFI-t érintő szakpolitikai grémiumokban részt vevő hazai szakértők száma növekszik.
- A hazai ökológiai szektor kiemelten teljesít a regionális, európai és nemzetközi agrárkutatási pályázatok elnyerésében.

Indikátorok:

Eredmény	Igazolás	Határidő
Öko KFI munkacsoport megalakul	Tagok nyilvános névsora elérhető, sajtóhír	2022 első félévében
Öko SRIA a hazai öko KFI kapacitásokat összesítő adatbázissal elkészül	társadalmasított, elfogadott, nyilvánosan elérhető stratégia és adatbázis, sajtóhír	2023 március 31-ig elkészül
Forrásigény és finanszírozási döntés megszületik	sajtóhír, nyilvános dokumentum	2023 május 31-ig
Kapacitásfejlesztő műhelymunkák megvalósulnak, összesen 24 db	Műhelymunkák meghívói, résztvevői lista, regisztrációs ív, tartalmi összefoglalók	2022 szeptembertől negyedévente
Öko KFI szakpolitikai delegáltak száma 10-re emelkedik	Tagságot igazoló dokumentumok, meghívók, felkérések	2027-ig
Ökogazdálkodás témában elnyert Horizon Europe projektek összege meghaladja a 10 millió eurót.	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően, nyertes pályázati értékelések száma	2027-ig

II. Tervezett intézkedés: Az ökológiai mezőgazdasági kutatások területarányos reprezentációjának és forrás-részesedésének elérése

- Az Agrárminisztérium, a kapcsolódó felsőoktatási intézményekkel és minisztériumokkal egyeztetve biztosítja, hogy az agrár területen kiírt, **állami PhD és posztdoktori ösztöndíjak 10%-a** ökológiai gazdálkodást érintő témákban valósuljon meg 2022-2027 között.
- Az Agrárminisztérium, az Innovációs és Technológiai Minisztérium bevonásával **kezdeményezi** az **agroökológiával és a fenntartható élelmiszerrendszerekkel** foglalkozó **Európai Uniós Partnerségek hazai társfinanszírozását**, amelyek részeként az agro-ökológiai átállást és az ökológiai mezőgazdasági kutatásokat szolgáló **országos "Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat** kialakításához és továbbfejlesztéséhez szükséges forrásokat és kapacitásokat is biztosítja **2023-tól**.
- Az Agrárminisztérium, együttműködésben a Pénzügyminisztériummal és az Innovációs és Technológiai Minisztériummal biztosítja, hogy **a Digitális Agrár Stratégia intézkedéseibe az ökológiai ágazat fejlesztési igényeit beépítik 2023-ig**.

Kimenetel:

- Jól működő, független szakmai bírálaton alapuló pályázati struktúra jön létre az Öko SRIA-ban meghatározott kutatási prioritások hazai, konzorciumi megvalósítására.
- Növekszik és egyre népszerűbbé válik a hallgatók között az ökológiai gazdálkodást érintő témákban végzett PhD és posztdoktori kutatások száma.
- Elterjed az agrárkutatásban az élő laboratóriumi megközelítés és módszertan, növekszik az akkreditált agrár élő laboratóriumok és kutatási infrastruktúrák száma.

- Megvalósul az Agroökológia és az Élelmiszerrendszerek Európai Uniós Partnerségek hazai társfinanszírozása, melynek hatására nő a hazai pályázati résztvevők és nyertes pályázatok aránya.
- Az agroökológiai átállást segítő célzott pályázatok kiírása.
- Megvalósul az ökológiai gazdálkodás igényeihez adaptált agrár digitalizáció.

Indikátorok:

Eredmény	Igazolás	Határidő
Öko SRIA megvalósítását szolgáló hazai KFI pályázati struktúra létrejön	elérhető pályázati kiírások, sikeres pályázatok	2023 második félévétől folyamatosan
Ökogazdálkodást érintő témában megvalósuló állami finanszírozású PhD és posztdoktori kutatások aránya eléri a 10%-ot	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig
Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat kiépül min. 3 akkreditált élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével	ENoLL akkreditációk megszerzése, hálózat működését és koordinációját bemutató honlap, dokumentumok	2023 második felétől 2027-ig
Agroökológiai Partnerség és Élelmiszerrendszerek Partnerség hazai társfinanszírozása megvalósul	finanszírozási döntés, sajtóhír a hazai részvételről	2023
A Digitális Agrár Stratégia intézkedéseiben és forrásallokációjában területarányos szerepet kap az ökológiai gazdálkodás digitalizációja	elérhető pályázati kiírások	2022-től folyamatosan

4.6. Szakképzés és szaktanácsadás megerősítése

Jelenleg hazánkban a szakképzésben nem számottevő az ökológiai gazdálkodás képzése, igen kevés agrárképzést nyújtó egyetem indít önálló ökogazdálkodással foglalkozó alap vagy mesterképzést. Továbbá, az ökogazdálkodás elvi és gyakorlati elemei sem mindenhol képezik részét a szakképzési tantervnek, oktatási anyagnak, a hallgatók számára így sokszor az alapok elsajátítása sem biztosított. Ennek hatása érkezhető a szaktudás és technológiai tudás hiányában, egyben veszélyezteti a fiatal ökogazda generáció kinevelését és az ökológiai kutatás és innováció felívelő pályáját (témába vágó tudományos fokozatszerzés lehetőségét). Mindebből adódóan kiemelt jelentőségű, hogy a hazai ökogazdálkodással kapcsolatos oktatást, képzés és szakmai szaktanácsadási rendszert megerősítsük és támogassuk. Ezzel párhuzamosan cél a gyermekkori és fiatalkori szemléletformálás, vagyis a kertészkedés és ezen keresztül az ökológiai gazdálkodás iránti érdeklődés felkeltése már kisgyermekkorban, a fenntartható óvoda- és iskolakertek segítségével. Ennek a tevékenységnek működő előzményei vannak a Magyarországi Ökoiskola Hálózatban és a Zöld Óvoda Hálózatban. A fenntartható, a körforgásos és az ökológiai gazdálkodás fogalmai, alapjai szerepelnek a (minen köznevelési intézményben, 1-12. évfolyamon kötelező kompetenciákat és tartalmakat előíró) Nemzeti alaptantervben és az erre épülő kerettantervben, több tantárgyból, több évfolyamon.

Kapcsolódó célterület: **1., 2., 3., 4., 6.**
EU Ökológiai gazdálkodási Akcióterv kapcsolódó intézkedései: **10., 11.**

Tervezett intézkedések:

- A területért felelős Innovációs és Technológiai Minisztérium bevonásával az Agrárminisztérium áttekinti az iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli erdő és

mezőgazdasági szakmacsoporthoz tartozó szakmák képzési és kimeneti követelményeit 2023-ig, és ha szükséges, módosítja azokat, hogy az **ökológiai mezőgazdaság minimum 10%-ban reprezentált legyen a tananyagokban 2024-ig**, hogy kellő számú ökológiai gazdálkodáshoz értő munkavállaló kerüljön kibocsátásra. A szakképzésben érintett szakképzési centrumokban **öko tangazdaságokat** alakít ki 2027-ig.

- Az Agrárminisztérium célja, hogy a **felsőoktatási intézményekhez kapcsolódóan legyen országosan legalább 5 növénytermesztő, 3 kertészeti, 3 állattartó ökológiai minősítésű bemutatóüzem és tangazdaság 2027-ig**, ezért az érintett intézményekkel javaslatot dolgoz ki e célszám eléréséhez, különös tekintettel az üzemek infrastrukturális és humán erőforrás-fejlesztésére.
- Az Agrárminisztérium a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával együttműködésben **kialakítja az ökológiai gazdálkodás szakmai szaktanácsadói továbbképzését 2023-ig,** továbbá kiépíti az érintett szereplőkkel az **országos ökogazdálkodási szakmai szaktanácsadási hálózatot 2024-re**.

Kimenetel:

- A szakképzésben megjelenik elméleti és gyakorlati oktatásban az ökológiai gazdálkodás, illetve az ökológiai szemlélet átadása.
- A szakképzéshez kapcsolódó tangazdaságok ökológiai átállítása megvalósul.
- A duális képzésben megjelennek ökológiai gazdálkodás oktatására alkalmas üzemek.
- A felsőoktatásban biztosított az ökológiai gazdálkodás oktatása és ehhez a megfelelő színvonalú tanüzemi háttér.
- A szaktanácsadók továbbképzési rendszere kiegészül, létrejön az országos ökológiai szakmai szaktanácsadás.

Indikátorok

Eredmény	Igazolás	Határidő
Ökológiai tangazdaságok a szakképzési centrumokban 5 öko tangazdaság kialakítása	Tangazdaságok üzemelnek	2027-ig
Felsőoktatási intézményekhez kapcsolódó tangazdaságok ökológiai átállítása; országosan legalább 5 növénytermesztő, 3 kertészeti, 3 állattartó tangazdaság kijelölése és ökológiai átállítása	Tangazdaságok fejlesztése és átállítása megvalósult	2027-ig
Agrár felsőoktatás kreditrendszere: az ökológiai gazdálkodáshoz szorosan kapcsolódó tárgyakkal megszerzendő kreditek aránya eléri a 10%-ot	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2025-ig
Ökogazdálkodási szaktanácsadási hálózat létrejön	ökológiai gazdálkodás szaktanácsadói továbbképzések elérhetők, hálózat tagjainak nyilvános névsora	2024-ig

4.7. Ökológiai gazdálkodás ellenőrzési és tanúsítási rendszerének modernizációja és a minőségbiztosítás javítása

Az ökológiai gazdálkodást, termelést, feldolgozást és kereskedelmet szabályzó EU rendelet 2022-től megújul. A területi növekedéssel párhuzamosan egyre több gazdasági szereplő érintett. A gazdasági szereplők tevékenységének jellege nagyon különböző kockázatokat jelent. A megújuló EU rendelet egyértelműen kijelöli az irányt: a kis kockázatú üzemek ellenőrzési gyakoriságának csökkentése, a kisebb volumenben termelők termelői csoportokban történő csoportos tanúsítása, illetve a közvetlenül végfelhasználók részére termelők esetén a tanúsítvány nélkül történő értékesítés lehetősége az adminisztrációs terhek csökkentését

célozzák. Ugyanakkor az egységes szerkezetű – lehetőleg elektronikus – tanúsítvány a további digitalizáció és a táv-ellenőrzés és tanúsítás felé tereli a szereplőket. A növényvédőszer-maradékok és más meg nem engedett anyagokkal történő szennyeződések kezelésében is egységesedés, pontosabb szabályozás lép életbe, amely az ellenőrzési rendszer EU rendeletben szabályozott működésének is megfelel. Mind ehhez valamennyi hazai ellenőrző és tanúsító szervezetnek, valamint az illetékes hatóságként feladatokkal rendelkező kormányhivataloknak is fel kell zárkóznia.

Kapcsolódó célterület: **1., 2., 3., 4., 6.**
EU Ökológiai gazdálkodási Akcióterv kapcsolódó intézkedései: **5., 6., 7., 21., 22., 23.**

Tervezett intézkedések:

- Az Agrárminisztérium megvalósítja az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről 2008. évi XLVI. törvényben definiált **élelmiszerlánc felügyeleti információs rendszer továbbfejlesztését** és ebben az ökológiai vállalkozásokra vonatkozó adatok digitális kezelését 2024-ig.
- Az Agrárminisztérium, a tanúsító szervezetekkel és a hatósággal együttműködve, FELIR keretén belül **elemzi és publikálja az ökológiai gazdálkodásban nem engedélyezett anyagok jelenlétével kapcsolatos mintavételek eredményeit** és kidolgozza a **szennyeződések megelőzését célzó stratégiákat 2024-ig**. A hatósági ellenőrzésre vonatkozó EU rendeletnek megfelelően egységes hatósági laboratóriumi háttér alakul ki 2023-ig.
- Az Agrárminisztérium, összhangban a Digitális Agrár Stratégiával, **forrást különít el az ökológiai ellenőrzési és tanúsítási rendszer digitális megújítására**, különös tekintettel a műholdfelvételeken alapuló ellenőrzések, valamint az alapanyag és termék nyomon követhetőségi rendszerek gyakorlati bevezetésére 2024-től, továbbá a közigazgatással való automatizált adatkapcsolat kiépítésére a közhiteles élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszerrel.

Kimenetel:

- Egységes országos – a vonatkozó uniós adatbázissal kommunikáló – digitális rendszer az ökológiai vállalkozásokról.
- Az ökológiai termelés átláthatóságának növelése és elsősorban a nem ökológiai termelők által használt növényvédő szerek hatóanyagainak jelenléte, illetve a nem eléggé alapos megelőző intézkedésekből fakadó szennyeződések kialakulásának megértése, hatékony megelőző stratégiák kialakítása.
- Megvalósul az öko ellenőrzés és tanúsítás digitális átállása.

Indikátorok

Eredmény	**Igazolás**	**Határidő**
Élelmiszerlánc felügyeleti információs rendszerben az ökológiai termelést végző vállalkozások adatai és tanúsítványai is megjelennek	frissített adatbázis	2024-től
A mintavételi eredmények feldolgozása és publikálása, megelőző stratégiák kidolgozása megtörténik	elfogadott, nyilvánosan elérhető stratégiák és eredmények	2024-ig
Ellenőrzési és tanúsítási rendszer digitális eszközeinek és módszereinek bevezetése a gyakorlatba	alkalmazott új digitális módszerek száma	2024-től

5. Cselekvési területek és intézkedések megvalósításában érintett intézmények és forrásai

Alapvető fontosságú, hogy az ökológiai gazdálkodás fejlesztése nemcsak az agrárium kizárólagos felelőssége, hanem a környezet- és természetvédelem, az egészségügy, a vidékfejlesztés, a gazdasági, innovációs, de a közigazgatási fejlesztéseket szolgáló eszközrendszerek összehangolt mozgósítása is szükséges ahhoz, hogy a Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2022-2027) dokumentumban lefektetett intézkedések megvalósuljanak. A 10. táblázat a cselevési területek megvalósítására rendelkezésre álló forrástípusokat összesíti.

10. táblázat: Cselekvési területek és intézkedések megvalósításának lehetséges forrásai

PÉNZÜGYI ESZKÖZRENDSZER: Nemzeti Akcióterv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2022-2027) megvalósítására rendelkezésre álló források													
Forrástípus	**Hazai elosztású források**							**Közvetlen EU-s források**					**Egyéb források (pl. magánszektor)**
	Vidékfejlesztési Program (VP) terület alapú kifizetések (AKG, ÖKO, AÖP) és nem terület alapú kifizetések	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program	Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat	Zöld Forrás Pályázat	Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)	Horizon Europe 2021-27	LIFE	Next Generation EU	Erasmus +	BBI JU	
Cselekvési területek													
Ökológiai gazdálkodásra történő átállás segítése és a kínálat fellendítése	x		x										
Ökológiai termékpálya- és helyi élelmiszerrendszerek fejlesztése	x	x	x	x		x		x		x		x	x
Ökológiai gazdálkodás és öko termékek marketing-kommunikációja és a kereslet növelése	x			x	x	x							x
Ökológiai termékek zöld közbeszerzése							x	x		x		x	x
Ökológiai gazdálkodásra irányuló kutatás, fejlesztés és innováció erősítése	x	x	x	x		x		x		x		x	
Szakképzés és szaktanácsadás támogatása	x	x	x	x	x	x		x	x		x		
Ökológiai gazdálkodás tanúsításának, feltételrendszerének moderni zációja és a minőségbiztosítás javítása	x					x							

A Cselekvési Terv célterületeinek megvalósításához a kormányzati, kutatási, tanúsítói, oktatási és szaktanácsadási intézményrendszeren túl gazda- és civilszervezetek, élelmiszer kereskedők és forgalmazók és széles körű társadalmi részvétel szükséges. A 11. táblázatban a cselekvési területek végrehajtásában érintett szereplők találhatók, a 12. táblázat pedig a cselevési területek eredményeinek indikátorait és felelőseit foglalja össze.

11. táblázat: Cselekvési területek és intézkedések megvalósításában résztvevő intézmények

INTÉZMÉNYI ESZKÖZRENDSZER: az akcióterv cselekvési területeinek megvalósításában érintett szereplők		
Érintett szereplők		**Cselekvési területek**

	Ökológiai gazdálkodásra történő átállás segítése és a kínálat fellendítése	**Ökológiai termékpálya- és helyi élelmiszerrendszerek fejlesztése**	**Ökológiai gazdálkodás és termékek marketing-kommunikációja és a kereslet növelése**	**Ökológiai termékek zöld közbeszerzése**	**Ökológiai gazdálkodásra irányuló kutatás, fejlesztés és innováció erősítése**	**Szakképzés és szaktanácsadás támogatása**	**Ökológiai gazdálkodás tanúsításának, feltételrendszerének modernizációja és a minőségbiztosítás javítása**
MINISZTÉRIUMOK							
Agrárminisztérium	x	x	x	x	x	x	x
Miniszterelnökség	x	x	x	x	x	x	x
Innovációs és Technológiai Minisztérium					x	x	
Emberi Erőforrások Minisztériuma			x	x		x	
Pénzügyminisztérium	x		x				
SZAKIGAZGATÁSI SZERVEK, HÁTTÉRINTÉZMÉNYEK							
Nemzeti Parki Igazgatóságok	x	x	x		x	x	
Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal	x	x	x	x	x	x	x
Adó- és Vámhivatal	x	x	x				
Közbeszerzési Hatóság				x			
Magyar Államkincstár	x						
Környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságok	x		x	x		x	
Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal		x			x		
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	x	x	x		x	x	
Agrármarketing Centrum			x				
Magyar Nemzeti Vidék Hálózat	x	x	x		x	x	
Herman Ottó Intézet	x		x			x	
Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ	x	x	x		x		

OKTATÁSI ÉS KUTATÁSI INTÉZMÉNYEK							
Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet	x	x	x	x	x	x	x
Agrárközgazdasági Intézet Nonprofit Kft. (AKI)	x	x	x		x	x	
Széchenyi István Egyetem				x	x	x	
MATE			x	x	x	x	
Debreceni Egyetem			x	x	x	x	
Neumann János Egyetem			x	x	x	x	
Gabonakutató Kft.		x			x		
ESSRG - Environmental and Social Science Research Group		x			x	x	
Biokultúra Hungária Nonprofit Kft.	x	x	x		x	x	
TANUSÍTÓ SZERVEZETEK							
Biokontroll Hungária Nonprofit Kft.	x						x
Bio Garancia Kft	x						x
GAZDA-SZERVEZETEK							
Magyar Biokultúra Szövetség	x	x	x	x	x	x	x
AGRYA	x	x	x			x	
MAGOSZ	x	x	x			x	
Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetsége (KÖSZ)	x	x	x		x	x	
Közösségi Kisgazdaságok Szövetsége (KÖKISZ)	x	x	x		x	x	
Fruitweb	x	x	x				
Magyar Állattenyésztők Szövetsége	x	x	x				
Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet	x	x	x				

CIVIL SZERVEZETEK							
Magyar Agroökológiai Hálózat	x	x	x		x	x	
Tudatos Vásárlók Egyesülete		x	x				
Kislépték	x	x	x			x	
Greenpeace Magyarország Egyesület			x				
WWF HU	x		x		x		
MME			x		x		
Egyéb természetvédelmi civil szervezetek		x	x				

12. táblázat: Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért (2022-2027) eredmény-indikátorainak és felelős intézményeinek összesítése

Nemzeti Cselekvési Terv megvalósítása és nyomonkövetése				
Cselekvési területek	**Eredmények**	**Igazolás**	**Határidő**	**Felelős intézmény**
Ökológiai gazdálkodásra történő átállás segítése és a kínálat fellendítése	Az Agrárminisztérium rendszeres szakmai egyeztetéseket tart az érintett ágazati szervezetekkel	negyedéves egyeztetések, a megbeszélések összefoglalói és a résztvevői lista nyilvánosan hozzáférhető	2022-től folyamatos	Agrárminisztérium
	A KAP felhívások koordinációja a jelen Cselekvési Terv céljaival jól szervezett módon, hatékonyan megvalósul	célokkal harmonizált KAP támogatási felhívások listája, mint a Stratégiai Terv melléklete, nyilvánossá válik	2022-től folyamatos	Agrárminisztérium
	Az ökológiai gazdálkodás alá vont területek aránya az összes mezőgazdasági területhez képest eléri a 10%-ot	nyilvános KSH adatsor, az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési- és szolgáltatási rendszer részeként elérhetővé válik	2027-ig	Agrárminisztérium
	AKMÉ védjegyrendszer részeként létrejön az ÖKO-KMÉ tanúsító védjegy	bejegyzett védjegy, a feltételrendszerről elérhető szabályzat, működő saját honlap és ellenőrzési rendszer	2023 végéig	Agrárminisztérium
	Ökoterméket előállító fiatal gazdák száma 2000-re emelkedik	nyilvános KSH adatsor, az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési- és szolgáltatási rendszer részeként elérhetővé válik	2027-ig	Agrárminisztérium
	Ökológiai takarmányintegráció megvalósul: 2 db	bejegyzett, működő integrációk, az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési- és szolgáltatási rendszer részeként elérhetővé válik	2027-ig	Agrárminisztérium
	ÖKO pályázati felhívás a gazdálkodók részére	hivatalosan meghirdetett (palyazat.gov.hu) pályázatok	2025.	Agrárminisztérium
	Ágazat-specifikus technológiai útmutatók elkészülnek: min. 5 db	nyilvánosan elérhető és letölthető útmutatók	2022-től	Agrárgazdasági Kamara
Ökológiai termékpálya- és helyi élelmiszerrendszerek fejlesztése	Az ökogazdálkodás piaci adatgyűjtése megvalósul	Ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési- és szolgáltatási rendszer részeként nyilvánosan elérhetővé válnak a piaci adatok	2022 végéig	Agrárgazdasági Intézet (AKI)

	A Magyarországon megtermelt öko vetőmagok helyben értékesült aránya eléri legalább a 10%-ot	A piaci adatgyűjtés során megfigyelt és közzétett adatok	2027-ig	Agrárminisztérium
	Az ökológiai értéklánc inputanyag elbírálási rendszere egyértelmű és egységes	Egyetlen hivatalos, nyilvánosan elérhető közzétételi felület lép életbe az ökogazdálkodásban alkalmazható inputokról (honlap/adatbázis)	2024-ig	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
	A helyben előállított öko alapanyagok volumene megduplázódik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium
	A hazai ökológiai alapanyagot előállító integrációkban részt vevő gazdálkodók száma min. 20%-kal növekszik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium
	Ökológiai rövid ellátási láncok száma legalább 5-re emelkedik	REL elismerések megtörténnek	2027-ig	Agrárminisztérium
	Széleskörű tájékoztatás valósul meg a csoportos tanúsításról	elérhető útmutatók, online és offline tájékoztató anyagok, információs napok, webinárok	2022 második felétől folyamatosan	Agrárminisztérium, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
	Az ökológiai termelői csoportok és TÉSZ-ek száma legalább 5-re növekszik	Öko TÉSZ és TCS elismerések megtörténnek	2027-ig	Agrárminisztérium
	Az ökológiai állati eredetű termékek előállítása jelentősen kibővül: legalább 40 db 350 tojótyúknál kevesebbet tartó és 5 db 350 tojótyúknál többet tartó tenyészet ökológiai átállítása megvalósul. 50 db tejelő állomány és a hozzájuk kapcsolódó tejfeldolgozó átállítása megvalósul. Legalább 50 db, évi 5000 baromfit felnevelő húshasznú baromfi-tartó telep átállítása megvalósul	Öko tanúsító szervezetek és a NÉBIH adatszolgáltatása alapján, a kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium
	A hazai alapanyagból készült feldolgozott ökotermékek piaci részesedése megduplázódik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium
	Ökotermékek feldolgozását végző hazai üzemek száma megduplázódik	A tanúsító szervezetek adatai alapján	2027-ig	Agrárminisztérium
	Legjobb hazai Öko Élelmiszer Díj bevezetése az OMÉK keretében	kétévente odaítélésre kerül a díj	2023-tól	Agrárminisztérium
	Élelmiszerláncokba beszállított hazai előállítású ökotermékek piaci részesedése megduplázódik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium
	Fenntartható csomagolástechnikát bevezető ökotermék-előállító üzemek száma meghaladja a 20-at	Pályázati eredmények nyilvános adatai	2027-ig	Agrárminisztérium
	Logisztikai fejlesztést végrehajtó ökotermék előállító üzemek száma meghaladja a 20-at	Pályázati eredmények nyilvános adatai	2027-ig	Agrárminisztérium
	Hazai Biorégiók száma legalább három	Elismerés odaítélése megtörtént	2027-ig	Agrárminisztérium
Ökológiai gazdálkodás és termékek marketing-kommunikációja és a kereslet növelése	Hazai ökopiac részaránya a teljes élelmiszerpiacból 5%-ra emelkedik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium
	Hazai agrármarketing keret felhasználása során kiemelt figyelmet fordít az ökológiai termékek promóciójára	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium
	Országos ökogazdálkodási promóciós kampány	eseménysorozat megvalósul, sajtóhírek, nyilvános részvételi és elérési adatok	2027-ig	Agrárminisztérium,
	Ökológiai élelmiszerek forgalmazását ösztönző támogatási és kötelezettségvállalási rendszer	Kidolgozott és nyilvánosan elérhető dokumentum	2024-ig	Agrárminisztérium

	A hazai és EU-s öko címkék/védjegyek ismertsége legalább 10%-kal növekszik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium,
	Ökotermék-fogyasztás egy főre eső hazai átlagértéke megduplázódik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium
	A Biorégiók országos ismertsége eléri a 40%-ot	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium,
Ökológiai termékek zöld közbeszerzése	Nemzeti zöld közbeszerzési stratégia elkészül	Társadalmasított, elfogadott, nyilvánosan közzétett stratégiai dokumentum	2023-ig	Miniszterelnökség, Agrárminisztérium, Közbeszerzési Hatóság
	Hazai ökológiai termékek beszerzésére irányuló zöld közbeszerzési eljárások aránya eléri a teljes élelmiszerre irányuló zöld közbeszerzés 20%-át	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium, Közbeszerzési Hatóság
	A közétkeztetésben a hazai ökológiai termékek mennyisége 20%-ra növekszik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium, Közbeszerzési Hatóság
	Hazai közigazgatási és közintézmények száma, melyek közétkeztetésükben ökológiai termékeket használnak 50 db-ra emelkedik	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium, Közbeszerzési Hatóság
	Aktualizált lista az ökológiai élelmiszerek előállítóiról	Folyamatosan frissített online adatbázis a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal weboldalán	2022-től	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Ökológiai gazdálkodásra irányuló kutatás, fejlesztés és innováció erősítése	Öko SRIA a hazai öko KFI kapacitásokat összesítő adatbázissal elkészül	társadalmasított, elfogadott, nyilvánosan elérhető stratégia és adatbázis, sajtóhír	2023 március 31-ig elkészül	Agrárminisztérium
	Forrásigény és finanszírozási döntés megszületik	sajtóhír, nyilvános dokumentum	2023 május 31-ig	Agrárminisztérium
	Kapacitásfejlesztő műhelymunkák megvalósulnak, összesen 24 db	Műhelymunkák meghívói, résztvevői lista, regisztrációs ív, tartalmi összefoglalók	2022 szeptembertől negyedévente	Agrárminisztérium
	Öko KFI szakpolitikai delegáltak száma 10-re emelkedik	Tagságot igazoló dokumentumok, meghívók, felkérések	2027-ig	Agrárminisztérium
	Ökogazdálkodás témában elnyert Horizon Europe projektek száma min. 20%-kal növekszik az előző keretprogramhoz képest	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően, nyertes pályázati értékelések száma	2027-ig	Agrárminisztérium
	Öko SRIA megvalósítását szolgáló hazai KFI pályázati struktúra létrejön	elérhető pályázati kiírások, sikeres pályázatok	2023 második félévétől folyamatosan	Agrárminisztérium
	Ökogazdálkodást érintő témában megvalósuló állami finanszírozású PhD és posztdoktori kutatások aránya eléri a 10%-ot	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2027-ig	Agrárminisztérium, Agráregyetemek
	Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra” hálózat kiépül min. 3 akkreditált élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével	ENoLL akkreditációk megszerzése, hálózat működését és koordinációját bemutató honlap, dokumentumok	2023 második felétől 2027-ig	Agrárminisztérium
	Agroökológiai Partnerség és Élelmiszerrendszerek Partnerség hazai társfinanszírozása megvalósul	finanszírozási döntés, sajtóhír a hazai részvételről	2023	Agrárminisztérium, Innovációs és Technológiai Minisztérium
	A Digitális Agrár Stratégia intézkedéseiben és forrásallokációjában területarányos szerepet kap az ökológiai gazdálkodás digitalizációja	elérhető pályázati kiírások	2022-től folyamatosan	Agrárminisztérium, Pénzügyminisztérium, Innovációs és Technológiai Minisztérium

Szakképzés és szaktanácsadás támogatása	Ökológiai tangazdaságok a szakképzési centrumokban 5 öko tangazdaság kialakítása	Tangazdaságok üzemelnek	2027-ig	Agrárminisztérium, Innovációs és Technológiai Minisztérium
	Felsőoktatási intézményekhez kapcsolódó tangazdaságok ökológiai átállítása; országosan 5 növénytermesztő, 3 kertészeti, 3 állattartó tangazdaság kijelölése és ökológiai átállítása	Tangazdaságok fejlesztése és átállítása megvalósult	2027-ig	Agrárminisztérium, Agráregyetemek
	Agrár felsőoktatás kreditrendszere: az ökológiai gazdálkodáshoz szorosan kapcsolódó tárgyakkal megszerzendő kreditek aránya eléri a 10%-ot	A kiépülő adatszolgáltatási rendszer által nyomon követhetően	2025-ig	Agrárminisztérium, Agráregyetemek
	Ökogazdálkodási szaktanácsadási hálózat létrejön	ökológiai gazdálkodás szaktanácsadói továbbképzések elérhetők, hálózat tagjainak nyilvános névsora	2024-ig	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Ökológiai gazdálkodás ellenőrzésének és tanúsításának modernizációja és a minőségbiztosítás javítása	Élelmiszerlánc felügyeleti információs rendszerben az ökológiai termelést végző vállalkozások adatai és tanúsítványai is megjelennek	Frissített adatbázis	2024-től	Agrárminisztérium, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)
	A mintavételi eredmények feldolgozása és publikálása, megelőző stratégiák kidolgozása megtörténik	Elfogadott, nyilvánosan elérhető stratégiák és eredmények	2024-ig	Agrárminisztérium, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)
	Egységes ellenőrzési és tanúsítási rendszer életbe lép	Nyilvános eljárásrend, sajtóhír	2023-tól	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)
	Ellenőrzési és tanúsítási rendszer digitális eszközei és módszerei bevezetésre kerülnek a gyakorlatba	Alkalmazott új digitális módszerek száma	2024-től	Agrárminisztérium, Nemzeti Élelmiszer-lánc biztonsági Hivatal (NÉBIH), tanúsító szervezetek

6. Mellékletek

1. melléklet: Néhány európai ország ökogazdálkodási akciótervének előkészítésekor kitűzött céljai a 2014-2020-as tervezési időszakban

Ausztria[39]	*A korábbi sikeres akcióprogram folytatása 2015-2020 között:* – osztrák agrár-környezetvédelmi programban 150 millió euró a biogazdaságoknak (a teljes agrár-környezetvédelmi keret 1/3-a); – a kompenzációs keret ¼-ét is megkapják a biogazdaságok a hegyvidéki területeken; – „Biobonus” a befektetés-, feldolgozás-, marketing-, oktatás- információs- és kereskedelmi támogatásoknál; – kutatás és oktatás támogatása (mezőgazdasági oktató- és kutató központok); – prioritások: piackutatás, feldolgozók, kereskedők tájékoztatása, termékfejlesztés, minőségbiztosítás, piacfejlesztés. *Kampányok:* – „Több biogazdaságot” promóció, tájékoztatás jogszabályról, újak megnyerése és kilépők visszacsábítása. – „Több bio projektet” kutatás és oktatás támogatása, innovációs projektek, kombinált támogatások. – „Többet a bionak az agrár-környezetvédelemben” biogazdának plusz támogatások az agrár-környezetvédelmi programokban is (pl. 230 euró/ha biodiverzitást szolgáló területeiért, ugyanannyi, amennyit a szántóra kap). – „Több bioterméket” AMA export kampány, Osztrák Kereskedelmi Kamara kampány, intézményi menzákon bio élelmiszer. – Biogazdálkodással kapcsolatos ismeretek széleskörű terjesztése (Erős „Bio Austria” kép, pozitív kampány a szektor mellett, szoros együttműködés).

[39] Ausztria: https://info.bmlrt.gv.at/themen/landwirtschaft/bio-lw/programme/Bio_Aktionsprogramme.html

Franciaország[40]	*„Ambition bio 2017”* *Cél:* a bioterület megduplázása mellett garantálja az ágazat hosszú távú életképességét, növelje a bio elfogadottságát, elejét vegye az ilyen termékek banalizálásának, növelje az ilyen céllal használt termőterület nagyságát. *6 fő célkitűzés:* – a termelés volumenének bővítése; – az ágazat strukturáltságának erősítése; – a fogyasztás föllendítése, új piacok megszerzése; – a kutatás és a kutatási eredmények terjesztésének ösztönzése; – az ágazati szereplők alap- és továbbképzése; – a jogszabályi háttér harmonizálása. *Néhány konkrétum:* – Agence BIO támogatását háromról négymillió euróra növelik; – általánosságban is duplájára emelik a biotermelésnek juttatandó összes támogatást (azaz 2014-2020-as időszakra vonatkoztatva évente és átlagosan 160 millió eurót szánnak a célra); – 20%-ra növelik a közétkeztetésben fölszolgált biotermékek arányát; – az oktatásban is helyet biztosítanak a helyes táplálkozási szokások elsajátításának, ezen belül pedig a biotermékekkel kapcsolatos ismereteknek; – „termeljünk másként” („*produisons autrement*”) program, a gazdaságok ökonómiai és ökológiai hatékonyságának egyidejű növelése, vetőmag központok létesítése.
Németország[41]	*„Zukunftsstrategie ökologischer Landbau”* *Alap stratégiai célkitűzés:* 20% ökológiai terület. – életszerű és koherens jogszabályi háttér – átállás megkönnyítése – piaci igény teljes kihasználása és további bővítése – biogazdálkodás termelékenységének növelése – az ökológiai előnyök maximális díjazása Ezekhez a célokhoz 24 stratégiai lépés kidolgozása. (2019 – időszaki értékelés, majd 2022-ben végső értékelés, eredmények tükrében új stratégia kidolgozása a 2023-2030 időszakra).
Dánia[42]	*2011-2020 időszakra* *Alapvető cél:* – 2007-es bioterület megduplázása 2020-ig; – összes nem magántulajdonban lévő terület átállítása; – közétkeztetésben bio alapanyagok (800.000 adag közintézményekben, óvodákban, kórházakban – 30 önkormányzat, „Organic Cuisine” embléma); – átálláshoz oktatás biztosítása; – kutatási program (jó gyakorlat kialakítása); – export támogatása (2015-2018 között 4,5 millió euró, kormányzat aktív szerepvállalása); – belföldi kereskedelemre: 2015-2018 3,3 millió euró támogatás, konyháknak: 8 millió euró, ellenőrzési program egyszerűsítése, szaktanácsadás, ehhez támogatás; – politikai összehangolás: valamennyi minisztériumban bio prioritása, bioterületek digitális térképe elérhető; – összekapcsolás talajvíz-védelemmel, állatvédelemmel, klímavédelemmel, csomagoláscsökkentéssel; – oktatás kiemelt terület (óvodától!);

[40]Franciaország:https://agriculture.gouv.fr/sites/minagri/files/documents/publications/pdf/140214-ProgrammeBio-BD_version_cle0b7bd2.pdf

[41] Németország***:***
https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/ZukunftsstrategieOekologischerLandbau2019.pdf?__blob=publicationFile&v=4

[42] ***Dánia:***
https://www.foedevarestyrelsen.dk/english/SiteCollectionDocuments/Kemi%20og%20foedevarekvalitet/Oekologiplan%20Danmark_English_Print.pdf

	– 2015-ben 1,6 millió euró biogazdák oktatására, 5,4 millió euró biogazdálkodási befektetésekre, 1,3 millió euró biotermékekkel kapcsolatos tanácsadásra, 1,1 millió euró helyi értékesítés, termékfejlesztés támogatására, 3 millió euró kutatásra, 4 millió euró demonstrációs programra; – kormányzati együttműködés egyetemekkel; – társadalmi előnyökkel kapcsolatos tudás megszerzése, ismeretterjesztés.

2. melléklet: Ökológiai termeléshez és az ökológiai termékek kereskedelméhez kapcsolódó EU-s hatályos rendeletek (2022. január 4-i állapot)

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/848 rendelete (2018. május 30.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről
- A Tanács (EU) 2019/1178 határozata (2019. július 8.) az Európai Unió által az ökológiai termelésre és az ökológiai termékek címkézésére alkalmazandó rendelkezések, valamint az ökológiai termékek behozatalára vonatkozó intézkedések tekintetében egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a San Marino Köztársaság közötti együttműködésről és vámunióról szóló megállapodással létrehozott együttműködési bizottságban képviselendő álláspontról
- A Bizottság 889/2008/EK rendelete (2008. szeptember 5.) az ökológiai termelés, a címkézés és az ellenőrzés tekintetében az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről szóló 834/2007/EK rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról
- A Bizottság (EU) 2021/1698 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. július 13.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a tanúsított, ökológiai termelést folytató gazdasági szereplők, gazdálkodói csoportok és ökológiai termékek harmadik országban végzett ellenőrzésére jogosult ellenőrző hatóságok és ellenőrző szervezetek elismerésére vonatkozó eljárási követelmények, továbbá az ilyen ellenőrző hatóságok és ellenőrző szervezetek felügyeletére, valamint az általuk elvégzendő ellenőrzésekre és egyéb tevékenységekre vonatkozó szabályok tekintetében való kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Tanács (EU) 2021/792 határozata (2021. május 6.) az Európai Unió és a Chilei Köztársaság közötti, az ökológiai termékek kereskedelméről szóló megállapodással létrehozott, ökológiai termékekkel foglalkozó vegyes bizottságban annak eljárási szabályzatának elfogadásával kapcsolatban az Európai Unió nevében képviselendő álláspontról
- A Bizottság (EU) 2021/279 végrehajtási rendelete (2021. február 22.) az ökológiai termelés és az ökológiai termékek jelölésének nyomonkövethetőségét és megfelelőségét biztosító ellenőrzéseket és egyéb intézkedéseket meghatározó (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Tanács 834/2007/EK rendelete (2007. június 28.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről és a 2092/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- A Bizottság (EU) 2021/1935 végrehajtási rendelete (2021. november 8.) az (EU) 2019/723 végrehajtási rendeletnek az ökológiai termelésre és az ökológiai termékek címkézésére vonatkozó, a formanyomtatvány-minta használatával benyújtandó információk és adatok tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1693 rendelete (2020. november 11.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről szóló (EU) 2018/848 rendeletnek az alkalmazása kezdőnapja és a rendeletben említett bizonyos egyéb időpontok tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/2325 végrehajtási rendelete (2021. december 16.) az ökológiai termékek Unióba történő behozatala tekintetében a 834/2007/EK tanácsi rendelet 33. cikkének (2) és (3) bekezdése alapján elismert harmadik országok, ellenőrző hatóságok és ellenőrző szervek jegyzékének az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti összeállításáról
- A Bizottság (EU) 2021/2305 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. október 21.) az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az ökológiai termékek és az átállási termékek határállomásokon végzett hatósági ellenőrzések alóli mentességének eseteire és feltételeire, az ilyen termékek hatósági ellenőrzéseinek helyére vonatkozó kiegészítéséről, valamint

az (EU) 2019/2123 és az (EU) 2019/2124 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

- A Bizottság (EU) 2021/2307 végrehajtási rendelete (2021. október 21.) az Unióba való behozatalra szánt ökológiai és átállási termékekhez szükséges dokumentumokra és értesítésekre vonatkozó szabályok megállapításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/2306 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. október 21.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Unióba való behozatalra szánt ökológiai és átállási termékek szállítmányainak hatósági ellenőrzésére és az ellenőrzési tanúsítványra vonatkozó szabályokkal történő kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/2304 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. október 18.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az állati eredetű ökológiai termékek kivitele céljára az antibiotikummentes előállítást igazoló kiegészítő tanúsítványok kiállításával kapcsolatos szabályokkal való kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Tanács (EU) 2021/1345 határozata (2021. június 28.) ökológiai termékek kereskedelméről szóló megállapodások megkötése céljából Argentínával, Ausztráliával, Costa Ricával, Dél-Koreával, az Egyesült Államokkal, Indiával, Izraellel, Japánnal, Kanadával, Tunéziával és Új-Zélanddal folytatandó tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról
- A Bizottság határozata (2021. augusztus 4.) az ökológiai termeléssel kapcsolatos technikai tanácsadással foglalkozó szakértői csoport (EGTOP) felállításáról 2021/C 343/03
- A Bizottság (EU) 2021/1378 végrehajtási rendelete (2021. augusztus 19.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban az ökológiai és átállási termékek Unióba történő behozatalában érintett harmadik országbeli gazdasági szereplők, gazdálkodói csoportok és exportőrök számára kiállított tanúsítványra vonatkozó egyes szabályok meghatározásáról, valamint az elismert ellenőrző hatóságok és ellenőrző szervezetek jegyzékének megállapításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/1342 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. május 27.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az ökológiai termékek behozatalával kapcsolatos, a 834/2007/EK tanácsi rendelet 33. cikkének (2) és (3) bekezdése szerinti elismerés felügyelete érdekében a harmadik országok, ellenőrző hatóságok és ellenőrző szervek által megosztandó információkra vonatkozó szabályokkal, valamint az e felügyelet gyakorlása során hozandó intézkedésekkel való kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/1189 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. május 7.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a meghatározott nemzetséghez vagy fajhoz tartozó ökológiai heterogén anyagok növényi szaporítóanyagainak előállítása és forgalmazása tekintetében történő kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/1165 végrehajtási rendelete (2021. július 15.) bizonyos termékek és anyagok ökológiai termelésben való használatának engedélyezéséről és ezek jegyzékének összeállításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/771 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. január 21.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az ökológiai termelés hatósági ellenőrzése keretében a bizonylatokon alapuló nyilvántartásokon elvégzett ellenőrzésekre és a gazdálkodói csoportok hatósági ellenőrzésére vonatkozó egyedi kritériumok és feltételek megállapítása révén történő kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2020/464 végrehajtási rendelete (2020. március 26.) az átállási időszakok visszamenőleges elismeréséhez szükséges dokumentumok, az ökológiai termelés, valamint a tagállamok által nyújtandó tájékoztatás tekintetében az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó egyes szabályok megállapításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Tanács (EU) 2017/2307 határozata (2017. október 9.) az Európai Unió és a Chilei Köztársaság közötti, az ökológiai termékek kereskedelméről szóló megállapodás megkötéséről
- A Tanács (EU) 2017/436 határozata (2017. március 6.) az Európai Unió és a Chilei Köztársaság közötti, az ökológiai termékek kereskedelméről szóló egállapodásnak az Európai Unió nevében történő áláírásáról
- A Bizottság 1235/2008/EK rendelete (2008. december 8.) a 834/2007/EK tanácsi rendeletben az ökológiai termékek harmadik országból származó behozatalára előírt szabályozás végrehajtására vonatkozó részletes szabályok meghatározásáról

- A Bizottság (EU) 2021/1921 végrehajtási rendelete (2021. november 4.) az átállási időszakok visszamenőleges elismeréséhez szükséges dokumentumok, az ökológiai termelés, valamint a tagállamok által nyújtandó tájékoztatás tekintetében az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó egyes szabályok megállapításáról szóló (EU) 2020/464 végrehajtási rendelet horvát nyelvi változatainak helyesbítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/1849 végrehajtási rendelete (2021. október 21.) az átállási időszakok visszamenőleges elismeréséhez szükséges dokumentumok, az ökológiai termelés, valamint a tagállamok által nyújtandó tájékoztatás tekintetében az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó egyes szabályok megállapításáról szóló (EU) 2020/464 végrehajtási rendelet egyes nyelvi változatainak helyesbítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/1697 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. július 13.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a harmadik országokban ökológiai termékek ellenőrzésére jogosult ellenőrző hatóságok és ellenőrző szervezetek elismerésére, valamint az ilyen ellenőrző hatóságok és ellenőrző szervezetek elismerésének visszavonására vonatkozó kritériumok tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/1691 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. július 12.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet II. mellékletének az ökológiai termelésben részt vevő gazdasági szereplőkre vonatkozó nyilvántartási kötelezettségek tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/1325 végrehajtási rendelete (2021. augusztus 10.) az (EU) 2020/977 végrehajtási rendeletnek az ökológiai termékek termelésének ellenőrzésével kapcsolatos ideiglenes intézkedések alkalmazási időszaka tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/1006 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. április 12.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az ökológiai termelés szabályainak való megfelelést igazoló tanúsítvány mintája tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/772 végrehajtási rendelete (2021. május 10.) az (EU) 2020/977 végrehajtási rendeletnek az ökológiai termékek termelésének ellenőrzésével kapcsolatos ideiglenes intézkedések és különösen az alkalmazási időszak tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/716 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. február 9.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet II. mellékletének a csíráztatott magokra és a cikóriafejekre, egyes tenyésztett víziállatok takarmányozására és a vízi élősködők elleni kezelésre vonatkozó ökológiai termelési szabályok tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/642 felhatalmazáson alapuló rendelete (2020. október 30.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet III. mellékletének az ökológiai termékek címkéjén feltüntetendő egyes információk tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2021/269 felhatalmazáson alapuló rendelete (2020. december 4.) az (EU) 2020/427 felhatalmazáson alapuló rendeletnek az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet II. mellékletében foglalt, ökológiai termékekre vonatkozó egyes részletes termelési szabályokat érintő módosítások alkalmazásának kezdőnapja tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2020/2146 felhatalmazáson alapuló rendelete (2020. szeptember 24.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az ökológiai termelésre vonatkozó kivételes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2020/2042 végrehajtási rendelete (2020. december 11.) az (EU) 2020/464 végrehajtási rendeletnek az alkalmazása kezdőnapja és az ökológiai termelésről szóló (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazása szempontjából releváns bizonyos egyéb időpontok tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2020/1794 felhatalmazáson alapuló rendelete (2020. szeptember 16.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet II. melléklete I. részének az átállási és a nem ökológiai növényi szaporítóanyagok felhasználása tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
- A Bizottság (EU) 2020/1667 végrehajtási rendelete (2020. november 10.) az (EU) 2020/977 végrehajtási rendeletnek az ökológiai termékek termelésének ellenőrzésével kapcsolatos ideiglenes intézkedések alkalmazási időszaka tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

- A Bizottság (EU) 2020/427 felhatalmazáson alapuló rendelete (2020. január 13.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet II. mellékletének egyes ökológiai termékekre vonatkozó részletes termelési szabályok tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

3. melléklet: Az ellenőrzési rendszer intézményeinek és feladatainak részletes bemutatása

Tanúsító szervezet (ellenőrző szervezet):
Független, nem a közigazgatásba tartozó harmadik fél, amely az ökológiai termelés területén az „öko" jogszabályoknak való megfelelést ellenőrzi és tanúsítja. A tanúsító szervezetekkel kapcsolatos követelmény a 17065:2013 MSZ EN ISO szabványnak való megfelelés, a NÉBIH általi elismerés. NÉBIH-től átruházott hatáskörben ellenőrzési feladatot látnak el. Dokumentált eljárásokkal, minőségügyi kézikönyvükben szabályozott módon működnek, ellenőrzésért, tanúsításért felelős személyek végzettsége, szakmai gyakorlata jogszabályban előírt, az ellenőrzéseken vett mintákat engedélyezett, erre a feladatra a Nébih által kijelölt MSZ EN ISO/IEC 17025 szabvány szerint működő laborban kell megvizsgáltatniuk. A tanúsító szervezetek feladata a helyszíni ellenőrzés és a tanúsítás, nem megfelelőség esetén a tanúsítás részleges vagy teljes visszavonása. Az öko jogszabályok megsértése esetén, a 2017.03.31-től alkalmazandó Egységes országos szankciókatalógusban meghatározott esetekben a területileg illetékes megyei kormányhivatal intézkedik a területek vagy állatállomány újra átállításáról, illetve a termékek forgalomból történő kivonásáról. A tanúsító szervezetek elismerése visszavonható. Jelenleg 2 tanúsító szervezet van Magyarországon:
HU-ÖKO-01 Biokontroll Hungária Nonprofit Kft
HU-ÖKO-02 Bio Garancia Magyarország Kft

Kormányhivatalok megyei és járási hivatalai:
A 34/2013 FVM rendelet 2020. szeptemberi módosítása alapján a terület, állatállomány átállási idejének újraindítását és a termékek forgalomból történő kivonását az állati eredetű alaptermék termelése és forgalomba hozatala, takarmány, feldolgozatlan és feldolgozott állati, valamint feldolgozott növényi eredetű termék előállítása, feldolgozása, felhasználása, illetve forgalomba hozatala esetén a gazdasági szereplő telephelye szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatal, növényi eredetű alaptermék termelése és forgalomba hozatala, valamint feldolgozatlan növényi eredetű termék előállítása és forgalomba hozatala esetén a növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatal rendeli el. Nem tér ki a rendelet a bor, a takarmány és a vetőmag ügyekben felmerülő illetékességre, valószínűleg a borászati és takarmány vonatkozású ügyek az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatalhoz tartoznak, míg a vetőmagokhoz kapcsolódó ügyek a növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalhoz. Minden az öko ellenőrzés során feltárt, a szankciókatalógusban felsorolt jogszabálysértéssel, panaszkivizsgálással kapcsolatban ezek a területileg illetékes kormányhivatalok járnak el. Ugyanígy ezen hivatalok feladata a forgalomba hozott élelmiszerek, takarmányok, borok és vetőmagok öko jelölésének vizsgálata, mivel a tanúsító szervezetek csak a szerződött ügyfeleik ellenőrzésére jogosultak. A kormányhivatal továbbá a tanúsító szervezet működésének a NÉBIH által történő felfüggesztése esetén a felfüggesztéssel érintett működési területen elvégzi a gazdasági szereplők felfüggesztés időtartama alatt esedékes éves ellenőrzését, amely során laboratóriumi vizsgálat céljából mintát vehet, és kiállítja a tanúsítványt.

Pest Megyei Kormányhivatal
A Pest Megyei Kormányhivatal engedélyezi a konvencionális vetőmag felhasználás engedélyezésétől eltérő valamennyi derogációt, így pl. az állatok kötött tartását, állókultúrák átállási tervének jóváhagyását és az átállás ideje alatt fennálló párhuzamos termelés esetén hozott intézkedések hatékonyságát, a nem ökológiai tartásból származó állatok felhasználását, a katasztrófahelyzetek esetén alkalmazható engedmények, azaz átállási idő visszamenőleges hatályú elismerését (korosbítás) engedélyezését.
A 34/2013 (V.14.) VM rendelet nem szabályozza, hogy a Pest Megyei Kormányhivatal feladata-e az általános konvencionális vetőmag felhasználásra vonatkozó engedély kiadása.

Nemzeti Akkreditáló Hatóság (NAH)

A NAH feladata azon tanúsító szervezetek akkreditálása, amelyek Magyarországon kérelmezték a 17065 szabvány szerinti akkreditációt. Mindkét elismert tanúsító szervezet hazai akkreditációval rendelkezik. Az akkreditáció 5 évig érvényes, a köztes években úgynevezett felügyeleti auditok zajlanak.

4. melléklet: az agrár felsőoktatási szakok áttekintése (szakirányú továbbképzések nélkül), 2021

Az alábbi agrár felsőoktatási szakok indulnak 2021 szeptemberén (a szakirányú továbbképzések,194 db, nélkül):

Alapképzés	Osztatlan mesterképzés	Felsőoktatási szakképzés	Mesterképzés
élelmiszermérnöki szak	agrármérnöki szak	gyógy- és fűszernövények felsőoktatási szakképzés	állattenyésztő mérnöki szak
kertészmérnöki szak	állatorvosi szak	ménesgazda felsőoktatási szakképzés	élelmiszerbiztonsági és -minőségi mérnöki szak
mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnöki szak		mezőgazdasági felsőoktatási szakképzés	élelmiszermérnöki szak
mezőgazdasági mérnöki szak		szőlész-borász felsőoktatási szakképzés	fenntartható takarmányozás szak
szőlész-borász mérnöki szak			kertészmérnöki szak
tájrendező és kertépítő mérnöki szak			környezetgazdálkodási agrármérnöki szak
természetvédelmi mérnöki szak			mezőgazdasági biotechnológus szak
vadgazda mérnöki szak			mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnöki szak
vidékfejlesztési agrármérnöki szak			mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnöki szak
			növényorvosi szak
			növénytermesztő mérnöki szak
			szőlész-borász mérnök szak
			tájépítész mérnöki szak
			takarmányozási és takarmánybiztonsági mérnöki szak
			természetvédelmi mérnöki szak
			vadgazda mérnöki szak
			vidékfejlesztési agrármérnöki szak

2021-ben a Felsőoktatási tájékoztatóban agrár képzést indító intézmények

Felsőoktatási intézmény	Felsőoktatási felvételi tájékoztató 2020	Székhely	Öko tangazdaság (tanúsítványa van)
Neumann János Egyetem	Neumann János Egyetem Kertészeti és Vidékfejlesztési Kar	Kecskemét	nincs
Nyíregyházi Egyetem	Nyíregyházi Egyetem	Nyíregyháza	szántóföldi növénytermesztés
Óbudai Egyetem	Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Kar	Székesfehérvár	nincs
Pécsi Tudományegyetem	Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar	Szekszárd	nincs
Pécsi Tudományegyetem	Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar	Pécs	nincs

Soproni Egyetem	Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar	Sopron	nincs
Széchenyi István Egyetem	Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar	Mosonmagyaróvár	Szántóföldi növénytermesztés
Állatorvostudományi Egyetem	Állatorvostudományi Egyetem	Budapest	nincs
Debreceni Egyetem	Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar	Debrecen	nincs
Debreceni Egyetem	Debreceni Egyetem Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar	Debrecen	Szántóföldi növénytermesztés
Eszterházy Károly Egyetem	Eszterházy Károly Egyetem Természettudományi Kar	Eger	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Agrár- és Környezettudományi Kar	Kaposvár	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Élelmiszertudományi Kar	Budapest	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Gépészmérnöki Kar	Gödöllő	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Georgikon Kar	Keszthely	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	Gödöllő	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Gazdaságtudományi Kar	Kaposvár	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Kertészettudományi Kar	Budapest	Szántóföldi növénytermesztés, kertészet
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Károly Róbert Kar	Gyöngyös	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	Gödöllő	nincs
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	Szent István Egyetem Tájépítészeti és Településtervezési Kar	Budapest	nincs
Szegedi Tudományegyetem	Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar	Hódmezővásárhely	nincs
Szegedi Tudományegyetem	Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar	Hódmezővásárhely	nincs
Szegedi Tudományegyetem	Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kar	Szeged	nincs

5. melléklet Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés támogatásának összege

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása VP-4-11.1.-11.2.-15., VP4-11.1.-11.2.-18, VP4-11.1.1-11.2.1.-21

VP-4-11.1.-11.2.-15.	**Támogatás mértéke euró/ha/év**	
	Átállás alatt	Átállt területeken
Szántóföld	242	172
Zöldség	516	366
Almafélék	1 040	802
Szőlő	873	674

Egyéb gyümölcs	734	568
Gyepgazdálkodás – kaszálás	84	84
Gyepgazdálkodás – legeltetés min 0,3 ÁE/ha	147	147

A VP-4-11.1.-11.2.-15. pályázati felhívás 5 éves (illetve hosszabbítás esetén 6 éves) kötelezettségvállalás esetén a fenti táblázat szerinti támogatási intenzítást biztosította. A Közös Agrárpolitikában bekövetkezett átmeneti időszak áthidalása érdekében egy évvel meghosszabbításra került a 2015-ben megjelent ÖKO támogatás kötelezettségvállalási időszaka, így a felhívás 2021. december 31-ével zárult. A támogatásra jogosultság feltétele – egyebek mellett – az ökológiai ellenőrzési rendszerben történő részvétel, a támogatási programban részt vevő területek méretét és nagyságát a tanúsító szervezet a MÁK-nak közvetlenül igazolja. Az előírások között nincs sem a vetésforgóval, sem a talajvédelemmel, sem biológiai sokféleség védelmével, se a vetőmaghasználattal kapcsolatosan az EU ökológiai gazdálkodást szabályzó rendelet előírásain túli további előírás.

Az VP4-11.1.-11.2.-18 és VP4-11.1.1.-11.2.1.-21 programban csak olyan gyep támogatható, amelyen legalább 0,2 ÁE/ha állatsűrűség biztosított, legeltethető állat tartásával.

A támogatási összegek aktualizálásra kerültek, így 2022-től – az alábbi táblázat szerinti – megemelt, versenyképes támogatási összegek igényelhetők a „VP4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása”, illetve az új „VP4-11.1.1.-11.2.1.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása” támogatásban résztvevők számára:

VP-4-11.1.-11.2.-18. (2022-től) és VP4-11.1.1.-11.2.1.-21	**Támogatás mértéke euró/ha/év**	
	Átállás alatt	Átállt területeken
Szántóföld	458	349
Zöldség	1.097	664
Almafélék	1.840	1.136
Szőlő	1.132	1.097
Egyéb gyümölcs	1.762	967
Gyepgazdálkodás – legeltetés és kaszálás legalább 0,2 ÁE/ha/év	204	204

6. melléklet: A KAP beavatkozások és az Ökogazdálkodási Cselekvési Terv (ÖCST) céljainak összehangolt táblázata

KAP Beavatkozás megnevezése	Kapcsolódó ÖCST célok, intézkedések és indikátorok	Javasolt összehangolási mód
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **talajvédelem, ill. a talaj széntartalmának növelése**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **a vízfelhasználás javítása, ideértve a víztakarékosságot és a csatornahálózatot is.**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **a kedvezőtlen éghajlati események által okozott károk megelőzése és a változó éghajlati viszonyokhoz igazodó fajták és kezelési gyakorlatok fejlesztésének és használatának elősegítése**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **az energiatakarékosság, az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának növelése**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **a peszticidhasználat kockázatainak és hatásainak csökkentése vagy az állatgyógyászati gyógyszerek, köztük az antibiotikumok használatának csökkentése**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.

Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **ökotudatos csomagolás csak a kutatás és a kísérleti gyártás területén**	Fenntartható csomagolástechnikát bevezető ökotermék-előállító üzemek száma meghaladja a 20-at	Az Agrárminisztérium az élelmiszer-feldolgozást támogató pályázati kiírások keretében támogatást biztosított a tanúsított ökoterméket előállító üzemek fenntartható csomagolástechnikai és logisztikai fejlesztéseihez és beruházásaihoz az uniós Körforgásos Gazdasági Akciótervvel összhangban – az értékelés során többletpontot, ezáltal a forrásokhoz való verseny során előnyt biztosítva – 2023-tól. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **biológiai biztonság, az állatok egészsége és jóléte**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **az emisszió és a hulladék csökkentése, valamint a melléktermékek és hulladékfelhasználás és kezelésének javítása, ideértve azok újrafelhasználását és valorizálását**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **a kártevők elleni védekezés javítása**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba, kutatásba és kísérleti fejlesztésbe irányuló beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve az alábbiakat is: **a biodiverzitás szempontjából kedvező élőhelyek létrehozása és fenntartása**	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.

Tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás, különösen a károsítók elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek állat-egészségügyi termékek fenntartható használata, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklése terén	Megvalósul az országos ökológiai szaktanácsadási hálózat kiépítése 2024-ig Ágazat-specifikus technológiai útmutatók elkészülnek 2024 végéig	A beavatkozásra fordított technikai segítségnyújtás keret 10%-ának elkülönítése ökogazdálkodók számára releváns szaktanácsadási anyagok (videók, online és print útmutatók, előadások stb.) létrehozására. Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodási témakörben is szolgáltatást nyújtó szaktanácsadó szervezeteknek (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú öko ügyfél arány szerint)
Képzés, beleértve a továbbképzést és a bevált gyakorlatok cseréjét	Az Agrárminisztérium a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával együttműködésben kialakítja az ökológiai gazdálkodás szakmai szaktanácsadói továbbképzését 2023-ig Megvalósul az országos ökológiai szaktanácsadási hálózat kiépítése 2024-ig	A vonatkozó forráskeret 10%-ának elkülönítése az ökológiai szakmai szaktanácsadási továbbképzések kialakítására és megvalósítására Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodási témakörben is szolgáltatást nyújtó szervezeteknek (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú öko ügyfél arány szerint)
Bio vagy integrált termelés	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig A KMÉ védjegyrendszer részeként létrejön az ÖKO-KMÉ tanúsító védjegy 2022-ben	Jelentős plusz pontok a vállalt öko területarány szerint (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti) Az ÖKO-KMÉ védjeggyel tanúsított termelők magasabb egységtámogatási összegben részesülnek
Intézkedések a termékek szállításának és tárolásának fenntarthatóságának és hatékonyságának fokozására	Logisztikai fejlesztést végrehajtó ökotermék előállító üzemek száma meghaladja a 20-at 2027-ig	Az Agrárminisztérium az élelmiszer-feldolgozást támogató pályázati kiírások keretében támogatást biztosított a tanúsított ökoterméket előállító üzemek fenntartható csomagolástechnikai és logisztikai fejlesztéseihez és beruházásaihoz az uniós Körforgásos Gazdasági Akciótervvel összhangban – az értékelés során többletpontot, ezáltal a forrásokhoz való verseny során előnyt biztosítva – 2023-tól. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek
Promóció, kommunikáció és marketing, ideértve az olyan tevékenységeket, amelyek célja különösen a fogyasztók tudatosságának növelése az uniós minőségbiztosítási rendszerekről és az egészséges táplálkozás fontosságáról, valamint a piacok diverzifikációja.	Országos ökogazdálkodási promóciós kampány megvalósul 2027-ig Ökotermék-fogyasztás egy főre eső hazai átlagértéke megduplázódik 2027-ig Legjobb hazai Öko Élelmiszer Díj kétévente odaítélésre kerül 2023-tól	Az Agrárminisztérium a hazai agrármarketing keret felhasználása során kiemelt figyelmet fordít az ökológiai termékek promóciójára 2027-ig.

Az uniós és a nemzeti minőségbiztosítási rendszerek végrehajtása	A KMÉ védjegyrendszer részeként létrejön az ÖKO-KMÉ tanúsító védjegy 2022-ben Élelmiszerláncokba beszállított hazai előállítású ökotermékek piaci részesedése megduplázódik 2027-ig	Az Agrárminisztérium támogatja az ökológiai tanúsítás és a KMÉ védjegyrendszer részeként létrejövő ÖKO-KMÉ védjegy megszerzését és népszerűsítését a minőségrendszerekhez való csatlakozás és a minőségrendszerek promóciója vonatkozásában. Az Agrárminisztérium támogatja a tanúsított ökotermék-előállítók, beszállítók által elvárt egyéb minőségbiztosítási rendszerekhez (ISO, GLOBALG.A.P. stb.) való csatlakozását.
Nyomonkövetési és tanúsítási rendszerek végrehajtása, különös tekintettel a végső fogyasztóknak eladott termékek minőségének ellenőrzésére	Az Agrárminisztérium a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal bevonásával áttekinti az ellenőrző és tanúsító szervezetek eljárásrendjei között fennálló különbségeket, és megteremti az ellenőrzési és tanúsítási gyakorlatok egységességét, melynek alkalmazását az illetékes hatóság felügyeli 2023-tól Az Agrárminisztérium, összhangban a Digitális Agrár Stratégiával, forrást különít el az ökológiai ellenőrzési és tanúsítási rendszer digitális megújítására, különös tekintettel a műholdfelvételeken alapuló, drónokkal történő ellenőrzések, valamint az alapanyag és termék nyomon követhetőségi rendszerek gyakorlati bevezetésére 2024-től	A vonatkozó forráskeret 10%-ának elkülönítése az ökológiai tanúsítási rendszer fejlesztésére
Intézkedések az éghajlatváltozás enyhítésére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)
A termelői szervezetek és az 1308/2013 / EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek társulásainak létrehozása és újratöltése	Az ökológiai termelői csoportok száma legalább 5-re növekszik 2027-ig	Jelentős előnyök az ökológiai termelői csoportok finanszírozásában
Tárgyi eszközökbe és Immateriális javakba történő beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba hozott mennyiségek kezelését	A hazai alapanyagból készült feldolgozott ökotermékek piaci részesedése megduplázódik 2027-ig	Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek
A termelői szervezet vagy a termelői szervezet tagjai által előállított termékek kollektív tárolása, ideértve szükség esetén az ilyen tárolás megkönnyítésére szolgáló kollektív feldolgozást	Ökotermékek feldolgozását végző hazai üzemek száma megduplázódik	Beruházások esetén, az ökológiai termelő szervezetek magasabb támogatási intenzitásban részesülnek
Betakarítási és termelési biztosítás, amely hozzájárul a termelők jövedelmének megőrzéséhez, ha természeti katasztrófák, kedvezőtlen éghajlati események, betegségek vagy kártevőfertőzések következtében veszteség merül fel, ugyanakkor biztosítva, hogy a kedvezményezettek meghozzák a szükséges kockázatmegelőzési intézkedéseket.	A helyben előállított öko alapanyagok volumene és piaci értéke megduplázódik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)

Tanácsadási szolgáltatások, technikai segítségnyújtás, képzés és a bevált gyakorlatok cseréje, különös tekintettel a fenntartható kártevőirtó technikákra, a peszticidek vagy állatgyógyászati készítmények fenntartható használatára, valamint a szervezett kereskedési platformok és árutőzsdek használatára a helyszíni és határidős piacokon	Megvalósul az országos ökológiai szaktanácsadási hálózat kiépítése 2024-ig Ágazat-specifikus technológiai útmutatók elkészülnek 2024 végéig Egységes ágazati elbírálási rendszer és közzétételi felület lép életbe az ökogazdálkodásban alkalmazható inputokról 2024-ig	A beavatkozásra fordított technikai segítségnyújtás keret 10%-ának elkülönítése ökogazdálkodók számára releváns szaktanácsadási anyagok (videók, online és print útmutatók, előadások stb.) és online adatbázis létrehozására (ökológiai gazdálkodásban használható input anyagokról). Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodási témakörben is szolgáltatást nyújtó szaktanácsadó szervezeteknek (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú öko ügyfél arány szerint)
Kommunikációs akciók, amelyek célja a tudatosság növelése és a fogyasztók tájékoztatása	Országos ökogazdálkodási promóciós kampány megvalósul 2027-ig Hazai ökopiac részaránya a teljes élelmiszerpiacból 5% 2027-ig	Az Agrárminisztérium a hazai agrármarketing keret felhasználása során kiemelt figyelmet fordít az ökológiai termékek promóciójára 2027-ig
Tanácsadási szolgáltatások, technikai segítségnyújtás, képzés, információk és a bevált gyakorlatok cseréje a méhészek és a méhészek szervezetei számára, ideértve a méhcsaládokat megtámadó kártevők és betegségek, különösen a varroatózis elleni védekezésre irányuló fellépések	Megvalósul az országos ökológiai szaktanácsadási hálózat kiépítése 2024-ig Ágazat-specifikus technológiai útmutatók elkészülnek 2024 végéig	A beavatkozásra fordított technikai segítségnyújtás keret 10%-ának elkülönítése ökogazdálkodók számára releváns szaktanácsadási anyagok (videók, online és print útmutatók, előadások stb.) létrehozására. Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodási témakörben is szolgáltatást nyújtó szaktanácsadó szervezeteknek (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú öko ügyfél arány szerint)
Tárgyi és nem tárgyi eszközökbe történő beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve: **a méhlakások betolakodóinak és a betegségek, különösen a varroa atka elleni küzdelmet**	A helyben előállított öko alapanyagok volumene és piaci értéke megduplázódik 2027-ig	Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek
Tárgyi és nem tárgyi eszközökbe történő beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve a következőket**: a kedvezőtlen éghajlati események által okozott károk megelőzése és a változó éghajlati viszonyokhoz adaptált gazdálkodási gyakorlatok fejlesztésének és alkalmazásának előmozdítása.**	Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra” hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Jelentős plusz pontok az ökológiai méhészkedést vállaló termelőknek. Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba történő beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve a következőket: **a méhcsaládok újratelepítése az Unióban, beleértve a méhtenyésztést is**	A helyben előállított öko alapanyagok volumene és piaci értéke megduplázódik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökológiai méhészkedést vállaló termelőknek. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.

Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba történő beruházások, valamint egyéb tevékenységek, ideértve: **a transzhumancia racionalizálását**	Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Jelentős plusz pontok az ökológiai méhészkedést vállaló termelőknek Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Tárgyi eszközökbe és immateriális javakba történő beruházások, valamint egyéb intézkedések, ideértve a méhészeti ágazat versenyképességének és innovációjának javítását	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Jelentős plusz pontok az ökológiai méhészkedést vállaló termelőknek Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
A méhészeti termékek elemzését végző laboratóriumok támogatására irányuló tevékenyégek	A helyben előállított öko alapanyagok volumene és piaci értéke megduplázódik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökológiai méhészkedést vállaló termelőknek
Együttműködés a szakosodott testületekkel a méhészettel és méhészeti termékekkel kapcsolatos kutatási programok végrehajtására	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan	Vonatkozó források 10%-ának elkülönítése ökológiai méhészeti kutatási programokra
Promóció, kommunikáció és marketing, ideértve a piacfelügyeleti intézkedéseket és olyan tevékenységeket, amelyek célja különösen a fogyasztók tudatosságának növelése a méhészeti termékek minőségéről és az egészséges táplálkozás fontosságáról.	Országos ökogazdálkodási promóciós kampány megvalósul 2027-ig 2027-ig legalább 3 Biorégió kerül meghatározásra. A Biorégiók országos ismertsége 2027-ig eléri a 40%-ot	Az Agrárminisztérium a hazai agrármarketing keret felhasználása során kiemelt figyelmet fordít az ökológiai termékek promóciójára 2027-ig.
A termék minőségének javítását célzó intézkedések	A KMÉ védjegyrendszer részeként a létrejön az ÖKO-KMÉ tanúsító védjegy 2022-ben	Az Agrárminisztérium a KMÉ-védjegyrendszer részeként létrehoz egy ÖKO-KMÉ védjegyet 2023-ig, amely ösztönzi a teljes átállást és a bio termékek közül kiemeli a magasabb minőséget
A szőlőültetvények szerkezetátalakítása és átalakítása	A helyben előállított öko alapanyagok volumene és piaci értéke megduplázódik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)
Tárgyi eszközökbe és Immateriális javakba történő beruházások a szőlőtermesztési rendszerekben, kivéve az a) pontban előírt intervenciós típus szempontjából releváns műveleteket, a feldolgozó létesítményeket és a pincészet infrastruktúráját, valamint a marketing struktúrákat és eszközöket	A helyben előállított öko alapanyagok volumene és piaci értéke megduplázódik 2027-ig	Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.

Innovációra irányuló, tárgyi eszközbe és immateriális javakba történő beruházásokba, amely innovatív termékek fejlesztését foglalja magában, ideértve a borkészítés melléktermékeiből származó termékeket, a folyamatokat és a technológiákat, valamint egyéb, az ellátási lánc bármely szakaszában hozzáadott értéket képviselő beruházásokat, ideértve a tudáscserét is	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan Országos agroökológiai „Élő Laboratórium és Kutatási Infrastruktúra" hálózat min. 3 élő laboratórium és 5 kutatási infrastruktúra részvételével megvalósul	Kutatási-innovációs szolgáltatások előnyben részesítése, előnyben részesítve az akkreditált Élő Laboratóriumokhoz való csatlakozást. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek
A tagállamokban az uniós borokkal kapcsolatos tájékoztatási tevékenységek, amelyek ösztönzik a felelősségteljes borfogyasztást vagy előmozdítják az eredetmegjelöléseket és a földrajzi jelzéseket tartalmazó uniós minőségi rendszereket	2027-ig legalább 3 Biorégió kerül meghatározásra. A Biorégiók országos ismertsége 2027-ig eléri a 40%-ot Országos ökogazdálkodási promóciós kampány megvalósul 2027-ig	Az Agrárminisztérium pályázatot dolgoz ki 2023-ig és hirdet meg 2024-től a Biorégió cím elnyerésére. Az Agrárminisztérium a hazai Biorégió címet, a nyertes Biorégiókat és ökológiai termékeiket célirányos promócióban és támogatásban részesíti. Az Agrárminisztérium a hazai agrármarketing keret felhasználása során kiemelt figyelmet fordít az ökológiai termékek promóciójára 2027-ig.

Vidékfejlesztési beavatkozások típusai

Környezet- és éghajlatvédelmi és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások – **ökológiai gazdálkodás támogatása**	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig A KMÉ védjegyrendszer részeként létrejön az ÖKO-KMÉ tanúsító védjegy 2022-ben	Jelentős plusz pontok a vállalt öko területarány szerint (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti) A KMÉ védjegyrendszer részeként létrehozott ÖKO-KMÉ védjeggyel tanúsított termelők magasabb egységtámogatási összegben részesülnek
Állatjólét	A legalább 40 db 350 tojótyúknál kevesebbet tartó és 5 db 350 tojótyúknál többet tartó tenyészet ökológiai átállítása megvalósul. 50 db tejelő állomány és a hozzájuk kapcsolódó tejfeldolgozó átállítása megvalósul. A legalább 50, évi 5000 baromfit felnevelő húshasznú baromfi-tartó telep átállítása megvalósul 2027-ig	Az Agrárminisztérium ösztönzi az ökológiai állati eredetű termék-előállítást (pl. tejtermékek, méz, hal, hús, tojás), különös tekintettel az öko gyepterületekhez köthető állattartás ökológiai minősítésére (pl. istálló fejlesztések, öko állatállomány átállási költségeinek támogatása)
Mezőgazdasági génmegőrzés és erdő-genetika	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)
Natura 2000 mezőgazdasági és erdő területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)
Agro-ökológiai nem termelő beruházások Erdő is!	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)

		Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek
Agrárkörnyezetgazdálkoási Program (AKG)	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)
Agro-ökológiai földhasználat váltást ösztönző kifizetés	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)
Digitalizációs átállás az agrárgazdaságban és az élelmiszergazdálkodásban és az erdőgazdálkodásban	Az Agrárminisztérium kialakítja az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtési, hozzáférési, szolgáltatási és tájékoztatási rendszert az érintett állami és magán adatszolgáltató intézményekkel és tanúsító szervezetekkel közösen 2023-ig Az Agrárminisztérium megvalósítja az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről 2008. évi XLVI. törvényben definiált élelmiszerlánc felügyeleti információs rendszer továbbfejlesztését és ebben az ökológiai vállalkozásokra vonatkozó adatok digitális kezelését 2024-ig	A forrásallokációban területarányos szerepet kap az ökológiai gazdálkodás digitalizációja
Beruházások a tudásátadásba	5 ökológiai tangazdaság kialakítása a szakképzési centrumokban 2027-ig Felsőoktatási intézményekhez kapcsolódó tangazdaságok ökológiai átállítása: országosan 5 növénytermesztő, 3 kertészeti, 3 állattartó tangazdaság kijelölése és ökológiai átállítása 2027-ig	A vonatkozó forráskeret 10%-ának elkülönítése az ökológiai gazdálkodás tudásátadását szolgáló tangazdaságok létrehozására és fejlesztésére.
On- farm termelő beruházások (termelő beruházás, kisértékű beruházás, öntözött területek növelése, vízvisszatartás létesítményei, melioráció, vízfelhasználás hatékonysága) , diverzifikáció, erdőtelepítés és fásítás,-üzemen belül	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen) Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Vidéki infrastrukturális fejlesztések -üzemen belül (nem termelő)	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen) Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.

Generációváltás támogatása	Az ökológiai területek aránya az összes mezőgazdasági terület 10%-ára emelkedik 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)
Fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatása	Ökotermék előállító fiatal gazdák száma eléri a 150-et 2027-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú területen)
Mezőgazdasági kisüzemek támogatása	Ökotermékek feldolgozását végző hazai üzemek száma megduplázódik	10% keret elkülönítése ökológiai kisüzemek támogatására.
Európai Innovációs Partnerség (EIP) támogatása	A hazai elosztású agrárkutatási forrásokon belül az öko területek részesedésével azonos öko KFI ráfordítási arány valósul meg 2023-tól folyamatosan	A vonatkozó források 10%-ának elkülönítése ökológiai gazdálkodást érintő kutatási programokra
A LEADER, amely az (EU) [CPR] rendelet 25. cikkében közösségvezérelt helyi fejlesztés, előkészítése és végrehajtása	A hazai alapanyagból készült feldolgozott ökotermékek piaci részesedése megduplázódik 2027-ig Az ökológiai termékek hazai piaci részesedése eléri az 5%-ot 2027-re.	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodást vállalóknak (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti ökotermék arány szerint)
Minőségrendszerekhez történő csatlakozás, promóció, új minőségrendszerek elismertetésének támogatása	A KMÉ védjegyrendszer részeként létrejön az ÖKO-KMÉ tanúsító védjegy 2022-ben	Az Agrárminisztérium támogatja az ökológiai tanúsítás és a KMÉ védjegyrendszer részeként létrejövő ÖKO-KMÉ védjegy megszerzését és népszerűsítését a minőségrendszerekhez való csatlakozás és a minőségrendszerek promóciója vonatkozásában.
Termelői csoportok	Az ökológiai termelői csoportok száma legalább 5-re növekszik	Az Agrárminisztérium támogatja a hazai ökológiai termelői csoportok létrehozását
Ösztöndíj-, gyakornoki- és tapasztalatcsere programok	Az ökológiai ágazat növekedési feltételeit biztosító kutatási-innovációs, oktatási és tudásátadási intézményi háttér megerősítése, országos koordinációja	A forráskeret területarányos részének elkülönítése az ökogazdálkodáshoz kapcsolódó ösztöndíj-, gyakornoki- és tapasztalatcsere programokra
Együttműködések támogatása, erdőgazdálkodást is beleértve	A hazai ökológiai alapanyagot előállító integrációk száma min. 20%-kal növekszik	Az Agrárminisztérium a KAP vonatkozó felhívásai által 20%-kal megnöveli az ökotermék-integrációk számát 2027-ig
Bemutató üzemi programok	Megvalósul az országos ökológiai szaktanácsadási hálózat kiépítése 2024-ig Megyénként 1 növénytermesztő, 1 kertészet, három-megyénként 1 állattartó üzem, amely ökológiai termelést folytat és részt vesz a duális képzésben	Bemutató üzemi programok felhívás forráskeretének 10%-át az ökológiai gazdálkodást bemutató gazdaságok programjaira különíti el az Agrárminisztérium.
Képzések és tréningek	Az Agrárminisztérium a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával együttműködésben kialakítja az ökológiai gazdálkodás szakmai szaktanácsadói továbbképzését 2023-ig	A vonatkozó forráskeret 10%-ának elkülönítése az ökológiai szakmai szaktanácsadási képzések és tréningek kialakítására és megvalósítására

Tájékoztatási szolgáltatások	2027-ig legalább 3 Biorégió kerül meghatározásra. A Biorégiók országos ismertsége 2027-ig eléri a 40%-ot Hazai ökopiac részaránya a teljes élelmiszerpiacból 5% 2027-ig	Az Agrárminisztérium a hazai agrármarketing keret felhasználása során kiemelt figyelmet fordít az ökológiai termékek promóciójára 2027-ig.
Tanácsadási szolgáltatások	Megvalósul az országos ökológiai szaktanácsadási hálózat kiépítése 2024-ig	Jelentős plusz pontok az ökogazdálkodási témakörben is szolgáltatást nyújtó szaktanácsadó szervezeteknek (25- 50% közötti, 50-75% közötti és 70% fölötti arányú öko ügyfél arány szerint)

További feladatok

Állattartó telepek korszerűsítése	50 db tejelő állomány és a hozzájuk kapcsolódó tejfeldolgozó átállítása megvalósul 2027-ig	Az Agrárminisztérium ösztönzi az ökológiai állati eredetű termék-előállítást (pl. tejtermékek, méz, hal, hús, tojás), különös tekintettel az öko gyepterületekhez köthető állattartás ökológiai minősítésére (pl. istálló fejlesztések, öko állatállomány átállási költségeinek támogatása).
Állattartó telepek korszerűsítése	A legalább 40 db 350 tojótyúknál kevesebbet tartó és 5 db 350 tojótyúknál többet tartó tenyészet ökológiai átállítása megvalósul 2027-ig	Az Agrárminisztérium ösztönzi az ökológiai állati eredetű termék-előállítást (pl. tejtermékek, méz, hal, hús, tojás), különös tekintettel az öko gyepterületekhez köthető állattartás ökológiai minősítésére (pl. istálló fejlesztések, öko állatállomány átállási költségeinek támogatása).
Állattartó telepek korszerűsítése	A legalább 50, évi 5000 baromfit felnevelő húshasznú baromfi-tartó telep átállítása megvalósul 2027-ig	Az Agrárminisztérium ösztönzi az ökológiai állati eredetű termék-előállítást (pl. tejtermékek, méz, hal, hús, tojás), különös tekintettel az öko gyepterületekhez köthető állattartás ökológiai minősítésére (pl. istálló fejlesztések, öko állatállomány átállási költségeinek támogatása).
REL felhívás/ Zöld közbeszerzés, közétkeztetés	Ökológiai rövid ellátási láncok száma megduplázódik 2027-ig	Az Agrárminisztérium, a Közbeszerzési Hatósággal és egyéb érintett szereplőkkel közösen kidolgoz egy nemzeti zöld közbeszerzési stratégiát 2023 végéig, melyben harmonizáltan e Cselekvési Terv céljával beépíti, hogy az eljárások 20%-a irányuljon hazai ökológiai termékek beszerzésére, valamint a kiválasztási és odaítélési kritériumokat is ennek megfelelően alakítja ki.

Zöld közbeszerzések támogatása, Iskolatej, iskola gyümölcs program	Nemzeti zöld közbeszerzési stratégia elkészül 2023-ig Zöld élelmiszer közbeszerzési eljárások 20%-a ökológiai termékek beszerzésére irányul 2027-ig Közétkeztetésben a hazai ökológiai termékek felhasználási aránya eléri a 10%-ot 2027-ig Hazai közigazgatási és közintézmények száma, melyek közétkeztetésükben ökológiai termékeket használnak 2027-ig eléri az 50-et	Az Agrárminisztérium, a Közbeszerzési Hatósággal és egyéb érintett szereplőkkel közösen kidolgoz egy nemzeti zöld közbeszerzési stratégiát 2023 végéig, melyben harmonizáltan e Cselekvési Terv céljával beépíti, hogy az eljárások 20%-a irányuljon hazai ökológiai termékek beszerzésére, valamint a kiválasztási és odaítélési kritériumokat is ennek megfelelően alakítja ki.
Vetőmagtermesztés támogatása	A Magyarországon megtermelt öko vetőmagok legalább 10%-a helyben értékesül. Gabonafélék esetén a gazdálkodók a vetésterület 90%-án öko vetőmagot használnak	Öko támogatáson belül a vetőmagtermesztésért magasabb támogatási összegek, sikeres szemlével igazolható módon
Élelmiszer feldolgozó üzemek fejlesztése	Ökotermékek feldolgozását végző hazai üzemek száma megduplázódik	Az ökológiai termékek feldolgozási arányától függő jelentős többlet pontszám a beruházási pályázatoknál. Beruházások esetén, a meghatározott szakmai kritériumoknak megfelelő ökológiai termelők alapanyagát feldolgozó üzemek magasabb támogatási intenzitásban részesülnek.
Zöld közbeszerzések, közétkeztetés	Ökológiai élelmiszerek forgalmazását ösztönző támogatási rendszer elindul 2024-től	Az Agrárminisztérium a hazai élelmiszer kis- és nagykereskedő vállalkozások, éttermek, étkeztető cégek és egyéb érintett felek képviselőivel kidolgoz egy támogatási és kötelezettségvállalási rendszert az ökológiai termékek hazai forgalmazásának és értékesítésének növelése érdekében, figyelmet fordítva a bio élelmiszerek közétkeztetésben való felhasználására is, az EU *Termőföldtől az asztalig Stratégia* és a *Körforgásos Gazdálkodás Cselekvési Tervvel* összhangban 2024-ig